

Broj: 03-02-1910/2024
Sarajevo, 10.04.2025. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Zastupnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedatelj
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedatelj

Poštovani,

Sukladno članku IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i sa čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 52. sjednici, održanoj 09.04.2025. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD):

S poštovanjem,

Privitak:

- Prijedlog zakona na hrvatskom jeziku,
- Odredbe Zakona koje se mijenjaju,
- Izjava o usklađenosti,
- Obrazac B – tablica usklađenosti za više propisa,
- Obrazac 1a
- Obrazac 2,
- Obrazac IFP-NE i
- Kazneni zakon Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 37/03 – ispr., 21/04 – ispr., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23).

Co: Federalno ministarstvo pravde
gosp. Vedran Škobić, ministar

Co: predmet

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

„EI“

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE**

Sarajevo, travanj 2025. godine

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 37/03 – ispr., 21/04 - ispr., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23), iza članka 1. dodaje se novi članak 1a. koji glasi:

„Članak 1a.

(Usklađenost s pravnom stečevinom Europske unije)

Ovim Zakonom se u zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine djelomično preuzima Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385).“

Članak 2.

U članku 2. stavak (12) mijenja se i glasi:

„(12) Dijete je osoba koja nije navršila 18 godina života.“

Stavak (13) mijenja se i glasi:

„(13) Mlađa punoljetna osoba je osoba koja je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršila 18, a nije navršila 21 godinu života.“

Iza stavka (13) dodaju se novi st. (14), (15), (16) i (17) koji glase:

„(14) Žrtva kaznenog djela je fizička osoba koja zbog počinjenog kaznenog djela izravno trpi tjelesne i duševne posljedice, imovinsku štetu ili povredu temeljnih prava i sloboda. Žrtvom kaznenog djela smatraju se bračni odnosno izvanbračni partner, intimni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom, te osobe koju je ona na temelju zakona bila dužna izdržavati.

(15) Članovi obitelji su: bračni partneri ili bivši bračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, izvanbračni partneri ili bivši izvanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, posvojenik i posvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja, srodnici po tazbini zaključno s drugim stupnjem bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, osobe koje vezuje odnos skrbništva i udomiteljstva, osobe

koje žive ili su živjele u istom domaćinstvu bez obzira na srodstvo, osobe koje imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu živjele u istom domaćinstvu, neovisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

- (16) Bliske osobe su članovi obitelji, te životni partner, bivši životni partner, sadašnji ili bivši partner u emotivnoj ili intimnoj vezi, neovisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom;
- (17) Životni partner je osoba koja s drugom osobom živi u zajednici koja ima trajniji karakter."

Dosadašnji st. (14) do (22) postaju st. (18) do (26).

Stavak (23) briše se.

Dosadašnji st. (24) do (35) postaju st. (27) do (38).

Iza stavka (38) dodaju se novi st. (39), (40), (41) i (42) koji glase:

- „(39) Informacijsko – komunikacijske tehnologije su postupci, metode, elektronska sredstva i programi koji omogućavaju prikupljanje, čuvanje, obradu, upravljanje, prijenos i prezentaciju računalnih podataka i informacija u elektronskom obliku, kao i mrežna telekomunikacijska oprema koja omogućava ostvarivanje komunikacije, traženje, slanje, primanje i pristupanje kompjuterskim podacima i informacijama u elektronskom obliku.
- (40) Nasilje jeste kršenje ljudskih prava i označava sva djela nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu.
- (41) Rodno utemeljeno nasilje prema ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.
- (42) Ženska osoba uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina."

Dosadašnji stavak (36) postaje stavak (43).

Članak 3.

Članak 9. mijenja se i glasi:

„Članak 9.

(Isključenje primjene kaznenog zakonodavstva u Federaciji prema djeci koja nisu navršila 14 godina života)

Kazneno zakonodavstvo u Federaciji ne primjenjuje se prema djeci koja u vrijeme počinjenja kaznenog djela nisu navršila 14 godina života."

Članak 4.

Članak 10. mijenja se i glasi:

„Članak 10.

(Primjena kaznenog zakonodavstva u Federaciji prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osobama)

Prema djeci koja su u vrijeme počinjenja kaznenog djela starija od 14 godina i prema mlađim punoljetnim osobama primjenjuje se ovaj Zakon ako posebnim zakonom nije drukčije propisano."

Članak 5.

U članku 14. stavak (2) mijenja se i glasi:

„(2) Odredbe općeg dijela ovoga Zakona primjenjuju se prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osobama, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano."

Članak 6.

U članku 16. iza stavka (6) dodaje se novi stavak (7) koji glasi:

„(7) Za kaznena djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, kaznena djela protiv spolne slobode i morala, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži počinjena na štetu djeteta, zastarjelost kaznenog progona počinje teći od punoljetstva žrtve."

Članak 7.

U članku 41. iza stavka (1) dodaje se novi stavak (2) koji glasi:

„(2) Počinitelju kaznenog djela iz koristoljublja novčana kazna se može izreći kao sporedna kazna i kada nije propisana zakonom ili kada je propisano da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu izrekne kaznu zatvora."

Članak 8.

U članku 43. stavak (3) mijenja se i glasi:

- „(3) Kazna zatvora iz st. (1) i (2) ovoga članka ne može se izreći djeci starijoj od 14 godina. Djeci starijoj od 16 godina može se izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim posebnim zakonom.“

Članak 9.

U članku 43a. stavak (2) broj „100“ zamjenjuje se brojem „150“.

Iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4) koji glasi:

- „(4) Kazna zatvora izrečena u trajanju do jedne godine ne može se zamijeniti novčanom kaznom za kaznena djela protiv ustavnog poretka Federacije, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, kaznena djela protiv spolne slobode i morala, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži.“

Članak 10.

U članku 43c. stavak (4) mijenja se i glasi:

- „(4) Osobama osuđenim za kaznena djela protiv braka, obitelji i omladine ne može biti određeno izvršenje kazne zatvora na način propisan u stavku (1) ovoga članka.“

Članak 11.

U članku 47. stavak (3) broj „500“ zamjenjuje se brojem „1000“.

Članak 12.

U članku 48. stavak (3) broj „100“ zamjenjuje se brojem „150“.

Članak 13.

U članku 49. iza stavka (1) dodaje se novi stavak (2) koji glasi:

- „(2) Kod odmjeravanja kazne za kaznena djela protiv života i tijela, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, kaznena djela protiv spolne slobode i morala, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv

braka, obitelji i mladeži, ne mogu se uzeti kao olakotne okolnosti kultura, običaji, religija, tradicija i takozvana čast."

Dosadašnji st. (2) i (3) postaju st. (3) i (4).

Članak 14.

U članku 51. stavak (1) točke e) i g) mijenjaju se i glase:

- „e) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora ispod jedne godine, kazna se može ublažiti do 30 dana zatvora;
- g) ako je za kazneno djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 1000 KM."

Članak 15.

U članku 54. stavak (5) iza riječi: „jedinstvenu kaznu“ dodaje se riječ „zatvora“.

Članak 16.

U članku 57. stavak (3) broj „100“ zamjenjuje se brojem „150“.

Članak 17.

U članku 71. iza točke e) dodaju se nove toč. kako slijedi:

- „f) zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom;
- g) udaljenje iz domaćinstva."

Članak 18.

Iza članka 78. dodaju se novi čl. 78a., 78b., koji glase:

„Članak 78a.

(Zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom)

- (1) Počinitelju kaznenog djela protiv života i tijela, kaznenog djela protiv spolne slobode i morala, kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, kaznenog djela protiv braka, obitelji i mladeži kao i kaznenog djela uhođenja može se izreći sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom, ako postoji opasnost da bi počinitelj mogao ponoviti takvo kazneno djelo.

- (2) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom uključuje zabranu približavanja žrtvi na određenoj udaljenosti, zabranu pristupa u prostor oko mjesta stanovanja ili mjesta rada žrtve, kao i zabranu uznemiravanja ili komunikacije sa žrtvom, bilo putem informacijsko - komunikacijskih tehnologija ili na drugi način.
- (3) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od pet godina, računajući od pravomoćnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.
- (4) Prema počinitelju kaznenog djela koji prekrši zabranu približavanja i komunikacije sa žrtvom određenoj u uvjetnoj osudi, može se postupiti po odredbi članka 66. Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Kazneni zakon Federacije).

Članak 78b.

(Udaljenje iz domaćinstva)

- (1) Sigurnosnu mjeru udaljenja iz domaćinstva sud može izreći počinitelju kaznenog djela protiv života i tijela, kaznenog djela protiv spolne slobode i morala, kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, kaznenog djela protiv braka, obitelji i mladeži, ako postoji opasnost da bi počinitelj mogao ponovno počiniti kazneno djelo prema članu domaćinstva.
- (2) Sigurnosna mjera udaljenja iz domaćinstva može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni dulje od pet godina, računajući od pravomoćnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.
- (3) Osoba kojoj je izrečena mjera iz stavka (1) ovoga članka dužna je, uz prisutnost policijskog službenika, odmah po pravomoćnosti presude napustiti stan, kuću ili drugi stambeni prostor koji čini domaćinstvo.
- (4) Po proteku polovine trajanja sigurnosne mjere izrečene na temelju stavka (1) ovoga članka, sud može, na prijedlog osuđenika, obustaviti njeno izvršenje, ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka (1) ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja.
- (5) Prema počinitelju kaznenog djela koji ne postupi po sigurnosnoj mjeri udaljenja iz domaćinstva ili koji prekrši ovu mjeru, može se postupiti po odredbi članka 66. Kaznenog zakona Federacije."

Članak 19.

Iza članka 78. naziv: „X. - GLAVA DESETA PRAVILA O ODGOJNIM PREPORUKAMA, O ODGOJNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA" i čl. 79. do 109. brišu se.

Članak 20.

U članku 110. stavak (1) riječi: „i kazna maloljetničkog zatvora izvršavaju" zamjenjuju se riječju „izvršava".

Članak 21.

Članak 112. stavak (1) mijenja se i glasi:

- „(1) Osoba osuđena na kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko ona na to pristane.“

Članak 22.

U članku 113. stavak (1) mijenja se i glasi:

- „(1) Prema osobi koja je navršila 16 godina, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim kazneno-popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila 18 godina života, ali nije navršila 23 godine života, kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da ona ne dođe u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila 23 godine života prije kraja izdržavanja kazne ostatak kazne se izvršava u kazneno-popravnoj ustanovi za odrasle.“

Članak 23.

U članku 121. stavak (1) mijenja se i glasi:

- „(1) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, osuđene osobe uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu stjecati sva prava, osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.“

Članak 24.

U članku 125. stavak (4) mijenja se i glasi:

- „(4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora i osuda zbog kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djeteta te kaznenih djela trgovina ljudima i organizirana trgovina ljudima počinjenih na štetu djeteta se ne briše.“

Članak 25.

U članku 166. stavak (2) točka e) na kraju rečenice točka se zamjenjuje točka-zarezom i dodaju nove toč. f) i g) koje glase:

- „f) tko usmrti člana obitelji ili blisku osobu;
g) tko usmrti dijete ili trudnu ženu.“

Članak. 26

Iza članka 166. dodaje se novi članak 166a. koji glasi:

„Članak 166a.

(Teško ubojstvo ženske osobe)

- (1) Tko počini rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe, kaznit će se kaznom zatvora od deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.
- (2) Pri utvrđivanju kaznenog djela iz stavka (1) ovog članka, uzet će se u obzir da je djelo počinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili ovisnosti, ili je djelo počinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno utemeljenom nasilju.“

Članak 27.

Članak 170. mijenja se i glasi:

„Članak 170.

(Sudjelovanje u samoubojstvu)

- (1) Tko navede drugog na samoubojstvo ili mu pomogne u samoubojstvu, pa ono bude počinjeno ili pokušano, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Tko djelo iz stavka (1) ovoga članka počini prema djetetu koje je navršilo 14 godina ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja svojim postupcima bitno smanjena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Tko djelo iz stavka (1) ovoga članka počini prema djetetu koje nije navršilo 14 godina ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kaznit će se po članku 166. (Ubojstvo) stavak (1) ovoga Zakona.
- (4) Tko okrutno ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili ovisnosti i time iz nehaja izazove samoubojstvo ili pokušaj samoubojstva te osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.“

Članak 28.

Članak 171. mijenja se i glasi:

„Članak 171.

(Protupravni prekid trudnoće)

- (1) Tko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti ili učini prekid trudnoće ili je potakne ili joj pomogne učiniti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Tko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili učini prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je kaznenim djelom iz stavka (1) ovoga članka trudnoj ženi zdravlje teško narušeno ili je prouzročena smrt trudne žene ili je djelo počinjeno prema djetetu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ako je kaznenim djelom iz stavka (2) ovoga članka trudnoj ženi zdravlje teško narušeno ili je prouzročena smrt trudne žene ili je djelo počinjeno prema djetetu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina."

Članak 29.

Članak 172. mijenja se i glasi:

„Članak 172.

(Teška tjelesna ozljeda)

- (1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ ili je prouzročena trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako ozlijeđeni umre zbog ozljede iz st. (1) i (2) ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do 12 godina.
- (4) Ako je kazneno djelo iz st. (1) do (3) ovoga članka počinjeno prema djetetu ili trudnoj ženi ili članu obitelji ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, kaznit će se za kazneno djelo iz stavka (1) ovoga članka kaznom zatvora od jedne do osam godina, za kazneno djelo iz stavka (2) ovoga članka kaznom zatvora od dvije do deset godina, a za kazneno djelo iz stavka (3) ovoga članka kaznom zatvora od tri do 15 godina.
- (5) Tko kazneno djelo iz st. (1) i (2) ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (6) Tko kazneno djelo iz st. (1) do (3) ovoga članka počini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se za kazneno djelo iz st. (1) i (2) kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, a za kazneno djelo iz stavka (3) kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina."

Članak 30.

U članku 173. stavak (2) mijenja se i glasi:

- „(2) Tko kazneno djelo iz stavka (1) ovoga članka počinji prema članu obitelji ili bliskoj osobi ili prema djetetu ili trudnoj ženi ili osobi posebno ranjivoj zbog njezine teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“

Stavak (3) briše se.

Članak 31.

Iza članka 173. dodaju se novi čl. 173a. i 173b. koji glase:

„Članak 173a.

(Sakaćenje ženskih spolnih organa)

- (1) Tko ženskoj osobi potpuno ili djelomično odstrani, obreže ili na drugi način izvrši sakaćenje vanjskih spolnih organa ili je na to prinudi, potiče ili joj pomogne u tome, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ako je djelo iz stavka (1) ovoga članka počinjeno iz mržnje ili prema djetetu ili prema članu obitelji ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ako je uslijed kaznenog djela iz st. (1) i (2) ovoga članka nastupila smrt ženske osobe, počinitelj će se za kazneno djelo iz stavka (1) ovoga članka kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina, a za kazneno djelo iz stavka (2) kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Članak 173b.

(Prinudna sterilizacija)

- (1) Tko na drugoj osobi izvrši operaciju u svrhu ili sa posljedicom onemogućavanja prirodne reprodukcije bez informiranog pristanka te osobe i razumijevanja postupka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ako je djelo iz stavka (1) ovoga članka izvršeno iz mržnje ili prema djetetu ili članu obitelji ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ako je uslijed djela iz stavka (1) ovoga članka nastupila smrt osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.“

Članak 32.

Iza članka 179. dodaje se novi članak 179a. koji glasi:

„Članak 179a. (Uhođenje)

- (1) Tko ponovljeno prati ili uhodi drugu osobu ili s njom izravno ili preko treće osobe ili putem informacijsko-komunikacijske tehnologije nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njenog člana obitelji ili njoj bliske osobe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ako je djelo iz stavka (1) ovoga članka počinjeno u odnosu na člana obitelji ili blisku osobu ili prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.“

Članak 33.

U članku 180. stavak (2) riječi: „ili maloljetniku“ brišu se.

Članak 34.

Iza članka 181. dodaju se novi čl. 181a. i 181b. koji glase:

„Članak 181a. (Prinuda)

Tko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, ako za pojedino kazneno djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Članak 181b. (Psihičko nasilje)

- (1) Tko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ako je djelo iz stavka (1) ovoga članka počinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, ili putem informacijsko – komunikacijske tehnologije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“

Članak 35.

U članku 183. stavak (3) briše se.

Članak 36.

U članku 189. stavak (3) mijenja se i glasi:

- „(3) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz st. (1) i (2) ovoga članka i predmeti koji su nastali počinjenjem tih kaznenih djela oduzet će se.“

Stavak (4) briše se.

Članak 37.

Iza članka 189. dodaje se novi članak 189a. koji glasi:

„Članak 189a.

(Zlouporaba snimke spolno eksplicitnog sadržaja)

- (1) Tko zlouporabi odnos povjerenja i bez pristanka snimane osobe učini dostupnim trećoj osobi snimku spolno eksplicitnog sadržaja koja je snimljena uz pristanak te osobe za osobnu uporabu i na taj način povrijedi privatnost te osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se tko uporabom računalnog sustava ili na drugi način izradi novu ili preinači postojeću snimku spolno eksplicitnog sadržaja i tu snimku uporabi kao pravu te time povrijedi privatnost osobe na toj snimci.
- (3) Tko kazneno djelo iz st. (1) i (2) ovoga članka počinji putem računalnog sustava ili mreže ili na drugi način zbog čega je snimka postala dostupna većem broju osoba, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Snimke i posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz ovoga članka će se oduzeti.“

Članak 38.

Članak 193. mijenja se i glasi:

„Članak 193.

(Nedozvoljeno korištenje osobnih podataka)

- (1) Tko protivno uvjetima određenim u zakonu prikuplja, obrađuje ili koristi osobne podatke fizičkih osoba, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ako kazneno djelo iz stavka (1) ovoga članka počinu službena ili odgovorna osoba u vršenju službe ili javnih ovlaštenja kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.*

Članak 39.

Članak 203. mijenja se i glasi:

„Članak 203. (Silovanje)

- (1) Tko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (2) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi u pogledu postojanja pristanka iz stavka (1) ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Tko drugu osobu uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samom sobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Tko kazneno djelo iz stavka (1) ovoga članka počinu prema članu obitelji ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog bolesti, ovisnosti, trudnoće, invaliditeta, teže tjelesne ili duševne smetnje ili prema djetetu starijem od 15 godina ili na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način ili iz mržnje ili zajedno s jednim ili više počinitelja pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji ili uz uporabu oružja ili opasnog oruđa ili ako je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 12 godina.
- (5) Tko kazneno djelo iz stavka (3) ovoga članka počinu pod okolnostima iz stavka (4) ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od pet do 15 godina.
- (6) Ako je kaznenim djelom iz st. (1) i (3) ovoga članka prouzročena smrt osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (7) Pristanak iz stavka (1) ovoga članka postoji ako je osoba svojom voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju i bila je sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takvog pristanka nema osobito ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz uporabu prijetnje, prijevare, zlouporabe položaja prema osobi koja se prema počinitelju nalazi u odnosu ovisnosti, iskorištavanja stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.*

Članak 40.

Iza članka 203. dodaje se novi članak 203a. koji glasi:

**„Članak 203a.
(Spolno uznemiravanje)**

- (1) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili tjelesno neželjeno ponašanje spolne prirode koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.
- (2) Tko spolno uznemirava drugu osobu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Tko djelo iz stavka (2) ovoga članka počinji prema osobi koja se prema njemu nalazi u odnosu podređenosti ili ovisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog uzrasta, bolesti, invaliditeta, trudnoće, teže tjelesne ili duševne smetnje, članu obitelji, bliskoj osobi ili iz mržnje, ili putem informacijsko – komunikacijskih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine."

Članak 41.

Čl. 204., 205., 206. i 207. brišu se.

Članak 42.

Članak 208. mijenja se i glasi:

**„Članak 208.
(Bludne radnje)**

- (1) Tko u slučajevima iz članka 203. (Silovanje) ovoga Zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog kaznenog djela, počinji samo bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Tko djelo iz stavka (1) ovoga članka počinji prema djetetu starijem od 15 godina ili ako djelo iz stavka (1) ovoga članka počinji srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, posvojitelj, skrbnik, nastavnik, odgajatelj, liječnik, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, odgoja, čuvanja, staranja ili njege, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne godine do pet godina."

Članak 43.

Članak 209. briše se.

Članak 44.

Iza članka 210b. dodaje se nova glava XIXa. i novi čl. 210c, 210d, 210e, 210f, 210g, 210h, 210i. i 210j., koji glase:

„XIXa. – GLAVA DEVETNAEST A - KAZNENA DJELA SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA
I ISKORIŠTAVANJA DJETETA

Članak 210c.

(Spolni odnošaj s djetetom mlađim od 15 godina)

- (1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od 15 godina ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako djelo iz stavka (1) ovoga članka počini srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, posvojitelj, skrbnik, nastavnik, odgajatelj, liječnik, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, odgoja, čuvanja, staranja ili njege, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina.
- (3) Ako je djelo iz stavka (1) ovoga članka počinjeno uporabom sile ili prijetnje ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta ili na naročito svirep ili ponižavajući način ili od strane više osoba ili je uslijed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili trudnoća osobe prema kojoj je djelo počinjeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (4) Ako je djelo iz stavka (2) ovoga članka počinjeno uporabom sile ili prijetnje ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta ili na naročito svirep ili ponižavajući način ili od strane više osoba ili je uslijed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili trudnoća osobe prema kojoj je djelo počinjeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (5) Ako je uslijed djela iz st. (1) do (4) ovoga članka nastupila smrt djeteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.
- (6) Tko nad djetetom mlađim od 15 godina izvrši bludnu radnju ili ga navede da izvrši bludnu radnju s drugom osobom ili da nad samim sobom izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (7) Tko pod uvjetima iz st. (2) do (4) ovoga članka nad djetetom mlađim od 15 godina izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (8) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi u odnosu na životnu dob djeteta iz stavka (1) ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina, a ako je bio u otklonjivoj zabludi u odnosu na životnu dob djeteta iz stavka (6), kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (9) Neće se kazniti počinitelj za djelo iz st. (1) i (6) ovoga članka ako razlika u dobi između osoba koje vrše spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju nije veća od tri godine.

Članak 210d.

(Spolna zlouporaba djeteta starijeg od 15 godina)

- (1) Srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, posvojitelj, skrbnik, nastavnik, odgajatelj, liječnik, vjerski službenik ili druga osoba koja izvrši obljubu ili s njom izjednačenu spolnu radnju s djetetom koje je navršilo 15 godina koje mu je povjereno na čuvanje, učenje, odgoj, staranje ili negu ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Kaznom iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i tko izvrši obljubu ili s njom izjednačenu spolnu radnju s djetetom starijim od 15 godina, iskoristivši njegovu psihičku nezrelost ili lakomislenost ili stanje nemoći ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.
- (3) Tko pod uvjetima iz st. (1) i (2) izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 210e.

(Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba)

- (1) Punoljetna osoba koja osobi mlađoj od 15 godina, koristeći računalnu mrežu ili drugu informacijsko-komunikacijsku tehnologiju, dogovori sastanak radi vršenja obljube ili s njom izjednačene spolne radnje ili radi proizvodnje pornografskog materijala ili radi drugih oblika spolnog iskorištavanja i koja poduzme radnje da do tog sastanka dođe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Tko prikuplja, daje ili prenosi podatke o osobi mlađoj od 15 godina radi počinjenja kaznenog djela iz stavka (1) ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Članak 210f.

(Zadovoljenje pohote pred djetetom)

- (1) Tko pred djetetom mlađim od 15 godina čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote ili tko navede dijete mlađe od 15 godina da pred njim ili s drugom osobom čini takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Tko pod okolnostima iz članka 210d. st. (1) i (2) pred djetetom starijim od 15 godina čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote ili tko navede dijete starije od 15 godina da pred njim ili pred drugom osobom čini takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Članak 210g.
(Navođenje djeteta na prostituciju)

- (1) Tko radi zarade ili druge koristi dijete navodi, podstiče ili namamljuje na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga ili na bilo koji način sudjeluje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, a znao je ili je bio dužan i mogao znati da se radi o djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Tko koristi seksualne usluge djeteta koje je navršilo 15 godina uz davanje bilo kakve naknade ili protuusluge, a znao je ili je bio dužan i mogao znati da se radi o djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Tko djelo iz stavka (1) ovoga članka izvrši prema više osoba, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Tko osobu za koju je znao ili bio dužan i mogao znati da je dijete, radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlaštenja ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, prisili ili navede na pružanje seksualnih usluga ili tko koristi seksualne usluge tog djeteta uz naplatu, a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 15 godina.
- (5) Tko oglašava pružanje seksualnih usluga djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (6) Nije od značaja za postojanje djela da li se osoba koja se navodi, podstiče ili namamljuje već ranije bavila prostitucijom.

Članak 210h.
(Iskorištavanje djeteta radi pornografije)

- (1) Tko navodi dijete na sudjelovanje u snimanju dječje pornografije ili tko organizira ili omogući snimanje dječje pornografije, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Tko snimi, proizvede, nudi, čini dostupnim, distribuira, širi, uvozi, izvozi, pribavlja za sebe ili za drugoga, prodaje, daje, prikazuje ili posjeduje dječju pornografiju ili joj svjesno pristupa putem informacijsko - komunikacijskih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Tko uporabom sile, prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa ovisnosti, prisili ili navede dijete na snimanje dječje pornografije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela iz st. (1) do (3) ovoga članka ili koji su nastali počinjenjem tih kaznenih djela će se oduzeti.
- (5) Dijete se neće kazniti za proizvodnju i posjedovanje pornografskog materijala koji prikazuje njega osobno ili njega i drugo dijete ako su oni sami taj materijal proizveli i posjeduju ga uz pristanak svakog od njih i isključivo za njihovu osobnu uporabu.

- (6) Dječja pornografija u smislu ovoga članka je materijal koji vizualno ili na drugi način prikazuje dijete ili realno prikazano nepostojeće dijete ili osobu koja izgleda kao dijete u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe djece u seksualne svrhe.
- (7) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili znanstveni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga članka.

Članak 210i.

(Iskorištavanje djeteta za pornografske predstave)

- (1) Tko navodi dijete na sudjelovanje u pornografskim predstavama, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Tko uporabom sile, prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa ovisnosti, prisili ili navede dijete da sudjeluje u pornografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Tko zarađuje od pornografskih predstava u kojima sudjeluje dijete ili na drugi način iskorištava dijete za pornografske predstave, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do 12 godina.
- (4) Kaznom zatvora iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se tko posjećuje pornografsku predstavu ako je znao ili je morao i mogao znati da u njoj sudjeluje dijete.
- (5) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz st. (1) do (4) ovoga članka ili koji su nastali počinjenjem tih kaznenih djela će se oduzeti.
- (6) Pornografska predstava u smislu ovoga članka je prikazivanje uživo ili putem informacijsko-komunikacijskih tehnologija pravog djeteta ili realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili spolnih organa pravog djeteta, realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete u seksualne svrhe.

Članak 210j.

(Upoznavanje djeteta s pornografijom)

- (1) Tko djetetu mlađem od 15 godina proda, pokloni, prikaže ili javnim izlaganjem posredstvom računalnog sustava, mreže ili medija za pohranu računalnih podataka ili drugih vidova komunikacije ili na drugi način učini dostupnim spise, slike, audio-vizualni materijal ili druge predmete pornografske sadržine ili mu prikaže pornografsku predstavu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka (1) ovoga članka ili koji su nastali počinjenjem kaznenog djela će se oduzeti.

- (3) Pornografijom u smislu ovoga članka se smatra materijal koji vizualno ili na drugi način prikazuje osobu u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe ljudi u seksualne svrhe.
- (4) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili znanstveni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga članka."

Članak 45.

Čl. 211., 212. i 213. brišu se.

Članak 46.

Iza članka 215. dodaje se novi članak 215a. koji glasi:

„Članak 215a. (Prinudno sklapanje braka)

- (1) Tko uporabom sile ili prijetnjom prisili drugu osobu da zaključi brak, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Tko radi počinjenja djela iz stavka (1) ovoga članka drugu osobu potiče da ode u inozemstvo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ako je djelo iz st. (1) i (2) ovoga članka počinjeno prema djetetu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina."

Članak 47.

Članak 216. mijenja se i glasi:

„Članak 216. (Izvanbračna zajednica s djetetom koje nije navršilo 16 godina)

- (1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s djetetom koje nije navršilo 16 godina života, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se tko djetetu koje nije navršilo 16 godina života omogućiti izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna.
- (3) Tko kazneno djelo iz stavka (2) ovoga članka počini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina."

Članak 48.

Članak 217. mijenja se i glasi:

„Članak 217. (Oduzimanje djeteta)

- (1) Tko dijete protupravno oduzme roditelju, posvojitelju, skrbniku ili ustanovi kojoj je povjereno ili tko ga protupravno zadržava ili sprječava da bude s osobom koja

ima to pravo ili tko onemogućiti izvršenje izvršne odluke o staranju prema djetetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je kaznenim djelom iz stavka (1) ovoga članka dijete napustilo teritoriju Bosne i Hercegovine, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Počinitelj koji dragovoljno preda dijete, može se osloboditi kazne."

Članak 49.

U članku 218. riječi: „tri mjeseca do tri godine“ zamjenjuju se riječima: „šest mjeseci do pet godina“.

Članak 50.

Članak 219. mijenja se i glasi:

„Članak 219. (Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta)

- (1) Roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje funkcije zbrinjavanja ili odgoja djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zlostavi dijete, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.
- (3) Ako je kaznenim djelom iz st. (1) i (2) ovoga članka dijete teško tjelesno ozlijeđeno ili mu je teško narušeno zdravlje ili se zbog kaznenog djela iz st. (1) ili (2) ovoga članka dijete odalo prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delikvenciji, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina."

Članak 51.

Iza članka 219. dodaje se novi članak 219a. koji glasi:

„Članak 219a. (Povreda privatnosti djeteta)

- (1) Tko iznese ili prenese nešto iz osobnog ili obiteljskog života djeteta ili suprotno propisima objavi djetetovu fotografiju ili otkrije identitet djeteta i time kod djeteta stvori stanje uznemirenosti ili ga izloži poruzi vršnjaka ili drugih osoba ili na neki drugi način ugrozi dobrobit djeteta, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko djelo iz stavka (1) ovoga članka izvrši putem informacijsko – komunikacijske tehnologije, na javnom skupu ili na drugi način, zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Tko djelo iz st. (1) i (2) ovoga članka počinio kao službena osoba ili u obavljanju profesionalne djelatnosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine."

Članak 52.

U članku 220. riječi: „tri godine“ zamjenjuju se riječima: „pet godina“.

Članak 53.

Članak 222. mijenja se i glasi:

„Članak 222. (Nasilje u obitelji)

- (1) Tko fizičkim, seksualnim, psihičkim ili ekonomskim nasiljem ugrožava mir, tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku cjelovitost člana svoje obitelji ili domaćinstva ili bliske osobe, neovisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom, kaznit će se sa kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka (1) ovoga članka upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ako je kaznenim djelom iz st. (1) i (2) ovoga članka, član obitelji ili domaćinstva ili bliska osoba teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno ili ako je kazneno djelo iz st. (1) i (2) ovoga članka počinjeno prema djetetu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (4) Ako je kaznenim djelom iz st. (1) do (3) ovoga članka prouzročena smrt člana obitelji ili domaćinstva ili bliske osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.“

Članak 54.

Iza članka 222. dodaje se novi članak 222a. koji glasi:

„Članak 222a. (Rodoskrvuće)

- (1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim srodnikom u pravoj liniji ili s bratom ili sestrom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Tko djelo iz stavka (1) ovoga članka počinu s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.“

Članak 55.

U članku 224. riječ „maloljetnika“ zamjenjuje se riječju „djeteta“.

Članak 56.

U članku 231. stavak (5) riječi: „umrle maloljetne“ zamjenjuju se riječima: „umrlog djeteta ili umrle“.

Članak 57.

Članak 237. mijenja se i glasi:

„Članak 237.
(Služenje alkoholnih pića djetetu)

Tko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži djetetu žestoko alkoholno piće ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo djeteta, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.“

Članak 58.

U članku 239. stavak (2) riječ „maloljetniku“ briše se.

Članak 59.

U članku 345. stavak (4) riječi: „ili maloljetniku“ brišu se.

Članak 60.

Iza članka 353. dodaje se novi članak 353a. koji glasi:

„Članak 353a.
(Kršenje zabrane utvrđene sigurnosnom mjerom)

Tko prekrši zabranu utvrđenu sigurnosnom mjerom izrečenom pravomoćnom sudskom odlukom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.“

Članak 61.

Iza članka 359a. dodaje se novi članak 359b. koji glasi:

„359b.
(Prisila prema zdravstvenom radniku)

- (1) Tko doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika koji zdravstvenu djelatnost obavlja kao javnu službu silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu spriječi u obavljanju njegove zdravstvene djelatnosti ili ga prisili na izvršenje postupka ili intervencije koji nisu u skladu s pravilima medicinske struke ili etike, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je kaznenim djelom iz stavka (1) ovoga članka doveden u opasnost život ili tijelo doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika ili mu je nanesena tjelesna ozljeda ili je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Ako je počinitelj kaznenog djela iz st. (1) i (2) ovoga članka bio izazvan protuzakornim ili grubim ponašanjem doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika može se osloboditi od kazne."

Članak 62.

(Pročišćeni tekst Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine)

Daje se ovlaštenje Zakonodavno – pravnom povjerenstvu Zastupničkog doma i Zakonodavno – pravnom povjerenstvu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da utvrde Pročišćeni tekst Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 63.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. – USTAVNI TEMELJ

Ustavnopravni temelj za donošenje ovoga Zakona sadržan je u odredbama članka IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Naime, prema odredbama članka IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije BiH, Parlament Federacije BiH nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti, iz čega proizlazi da navedena odredba predstavlja ustavnopravni temelj za njegovo donošenje.

II. – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 19/13) je usvojena 11. svibnja 2011. godine u Istanbulu, Republika Turska. Naime, nakon niza preporuka Vijeća Europe o zabrani diskriminacije na temelju spola i zaštiti od nasilja koje su imale za cilj postavljanje zajedničkih ciljeva i minimuma zajedničkih standarda za države članice, ali nisu imale pravno obvezujući efekt, Konvencija predstavlja prvi pravno obvezujući akt Vijeća Europe u oblasti sprječavanja i borbe protiv nasilja nad ženama. Ovaj akt ne mora biti izravno primjenjiv u državama potpisnicama, ali zahtijeva posebno prilagođavanje zakonskih i institucionalnih okvira država potpisnica radi njene uspješne implementacije. Bosna i Hercegovina je 07. studenog 2013. godine postala 6. zemlja članica Vijeća Europe koja je ratificirala Konvenciju, čime se obvezala na poduzimanje zakonodavnih i drugih mjera radi osiguranja pravnog, institucionalnog i organizacijskog okvira za prevenciju nasilja prema ženama, zaštitu žrtava nasilja te kažnjavanje počinitelja nasilja.

Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe je usvojena dana 25.10.2007. godine u Lanzarotu, Kraljevina Španjolska. Konvencija je u Bosni i Hercegovini stupila na snagu 01.03.2013. godine. Svrha ove Konvencije je spriječiti i suzbijati seksualno iskorištavanje i seksualnu zloporabu djece, zaštititi prava djece žrtava seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe i unaprijediti nacionalnu i međunarodnu suradnju protiv seksualnog iskorištavanja i zloporabe djece. Seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje su među najtežim oblicima nasilja nad djecom. Procijenjeno je da je jedno od pet djece žrtva nekog oblika seksualnog nasilja u Europi i u oko 80% slučajeva zlostavljač je netko koga dijete dobro zna. Seksualno nasilje nad djecom može se javiti u različitim oblicima: seksualno zlostavljanje u obitelji ili u krugu onih kojima dijete vjeruje, seksualno zlostavljanje kroz prostituciju ili sadržaje koji prikazuju seksualno zlostavljanje, seksualno zlostavljanje potpomognuto internetom, ili seksualni napadi vršnjaka. Konvencija predstavlja veliki iskorak kada je u pitanju prevencija seksualnog nasilja nad djecom. Nadograđujući se na postojeće međunarodne i regionalne pravne standarde, Konvencija ih proširuje kako bi se obuhvatila i kriminalizirala sva seksualna kaznena djela izvršena nad djecom, bez obzira da li se ta djela vrše radi zarade ili ne.

Europski parlament i Vijeće Europske unije, uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije, dana 14. svibnja 2024. godine, usvojili su Direktivu (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385).

Obzirom da nakon ratifikacije Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe, predmetne konvencije nisu bile inkorporirane u kazнено zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine, a cijeneći činjenicu da je u međuvremenu usvojena i Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385), pristupilo se izradi sveobuhvatnih izmjena i dopuna Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine s ciljem unaprijeđenja zaštite djece, žena i obitelji kao jezgre društva, te radi usklađivanja kaznenog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom.

Dana 27.04.2022. godine, na 32. redovnoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, usvojen je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Dana 21.07.2022. godine, na nastavku 19. sjednice, Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine usvojio je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. U skladu sa navedenim, federalni ministar pravde organizirao je i proveo javnu raspravu.

Prilikom izrade ovoga Zakona, obrađivač je imao u vidu zaključak Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, te Vlade Federacije Bosne i Hercegovine kojim je naloženo da se prilikom izrade ovoga Zakona pooštri kaznena politika u kaznenom zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine.

U procesu javne rasprave pristigao je veliki broj komentara i sugestija za izmjenu Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine koje je razmatrala ekspertna radna skupina. Velik doprinos u izradi Zakona dala je dr.sc. Ljilja Filipović, predsjednica Kaznenog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

„Ja bih u EU“, udruženje „Dignitet“ i organizacija „Glas žene“ Bihać, koje financira Europska unija, dostavili su prijedlog za izmjenu Kaznenog zakona Federacije BiH na način da se izvrši kriminalizacija femicida. Ekspertna radna skupina je odbila ovaj prijedlog smatrajući da važeći članak 166. Kaznenog zakona Federacije BiH pruža dovoljnu zaštitu za procesuiranje kaznenog djela ubojstva žene, obzirom da se isto kvalificira kao ubojstvo iz mržnje što daje sudovima u Federaciji BiH mogućnost za izricanje većih kazni. Problem u predloženoj inkriminaciji femicida kao posebnog djela leži u otežanoj mogućnosti dokazivanja, obzirom da bi u tom slučaju nadležni tužitelj trebao dokazati da je počinitelj femicida izvršio ubojstvo žene samo zato što je žena.

U svakom slučaju, za uvođenje posebnog kaznenog djela femicida potrebno je provesti sveobuhvatnu raspravu u koju bi bila uključena šira društvena zajednica.

Komentar je dostavila i ekspertica dr. Dubravka Šimonović, konzultantica koju je angažirao UN Women, koja smatra da je tekst Zakona usklađen s odredbama Istanbulske konvencije, Lanzarot konvencije, te da je isti uvažio preporuke GREVIO-a i UN Women. Prethodno, konzultantica je dostavila nekoliko detaljno urađenih analiza

s prijedlozima za unaprjeđenje Nacrta zakona i održala nekoliko radno – konzultativnih sastanaka s članovima ekspertne radne skupine.

Zastupnica u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, Lana Prlić, u suradnji sa UNFPA (United Nations Population Fund) dostavila je komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije i predložila da se dodaju nove inkriminacije i novo kazneno djelo neovlašteno objavljivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka, što je uz manje modifikacije i uvaženo uz napomenu da je i u dijelu Zakona kojim se definiraju pojmovi uveden i novi pojam informacijsko-komunikacijske tehnologije. Zastupnica Lana Prlić prethodno je dostavila sugestije od 17.05.2022. godine, u kojim predlaže da se kazna zatvora izrečena za kazneno djelo spolne slobode i morala kao i kazneno djelo protiv braka, obitelji i mladeži, koja su počinjena na štetu djeteta, ne mogu zamijeniti novčanom kaznom, što je uz korekcije i dodatno preciziranje i prihvaćeno.

Preporuke je dostavio i Gender centar Federacije BiH koje su detaljno razmatrane i većim dijelom usvojene, a posebno u dijelu sankcija koje su propisane, na način da budu djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće od činjenja kaznenih djela.

Inicijativu je dostavilo i udruženje „PROI“ iz Sarajeva te predlaže da se u skladu s odredbama Istanbulske konvencije uvede kazneno djelo proganjanja, odnosno uhođenja što je uz modifikacije predložene odredbe i prihvaćeno, kako to nalaže i sama Konvencija.

Prilikom izrade ovoga Zakona ekspertna radna skupina imala je u vidu i zaključke Gradskog vijeća Gradačac, Gradskog vijeća Grada Sarajeva, Gradskog vijeća Grada Zenica i Gradskog vijeća Grada Tuzla kojima se, u bitnom, traži rigoroznije i oštrije procesuiranje slučajeva nasilja prema ženama, rodno utemeljenog nasilja, nasilja u obitelji i femicida.

Doprinos je dostavila i „Ženska mreža BiH“ u obliku jedinstvenog dokumenta sa prijedlozima za unaprjeđenje Kaznenog zakona Federacije BiH koji su većim dijelom uz modifikacije i prilagodbu uvaženi, naročito u dijelu definiranja informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH Damir Nikšić, dostavio je prijedlog da se Kazneni zakon Federacije BiH izmijeni na način da se uvede kazneno djelo proganjanja koje će uključivati i cyber prostor što je i uvaženo obzirom na redefiniranje kaznenog djela proganjanja u članku 30. ovoga Zakona i definiranje pojma informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

„Ženska zagovaračka skupina“ dostavila je komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH, u kojem također predlažu da se za kaznena djela protiv spolne slobode i morala, kao i za kazneno djelo protiv braka, obitelji i mladeži koja su počinjena na štetu djeteta ne mogu zamijeniti novčanom kaznom što je također usvojeno uz odgovarajuće korekcije. Predlaže se uvođenje sigurnosne mjere zabrane pristupa internetu, što ekspertna radna skupina nije prihvatila obzirom na nemogućnost kontroliranja provođenja takve mjere i sveprisutnost i široku dostupnost interneta. Međutim uvedene su nove sigurnosne mjere, zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom i udaljenje iz domaćinstva.

Doprinos javnoj raspravi dostavio je i „Centar ženskih prava“ iz Zenice koji predlaže uvođenje pojma informacijsko-komunikacijskih tehnologija, što je i prihvaćeno, te izmjenu članka 193. važećeg Zakona kojim se predlaže intervencija u kazneno djelo neovlašteno korištenje osobnih podataka, što je razmatrano i uz korekcije prihvaćeno. Također, predlaže se dopuna članka 222. nasilje u obitelji na način da se u stavku (1) doda i nametljivo ponašanje, što nije prihvaćeno, te je predložena potpuna redefinicija kaznenog djela nasilja u obitelji kojom se podiže stupanj zaštite obitelji, kako kroz inkriminaciju samog djela tako i putem kaznenih sankcija koje su oštrije.

„Sarajevski otvoreni centar“ dostavio je prijedlog da se u predloženom članku kojim se definira kazneno djelo silovanja, briše odredba kojom se predviđa kažnjavanje počinitelja koji je bio u otklonjivoj zabludi u pogledu pristanka. Ovaj prijedlog je sveobuhvatno razmatran i o istom je provedena stručna diskusija među članovima radne skupine, te je donesen zaključak da se isti odbije kao neutemeljen uz uvažavanje argumentacije da isti kod osoba koje se ne bave kaznenim pravom može stvoriti zabunu u tumačenju. Naime, propisivanjem otklonjive zablude u kazneno djelo silovanja dodatno se pooštava i dodatno štiti žrtva silovanja, jer ukoliko otklonjiva zabluda ne bi bila propisana ista se ne bi i kažnjavala. Prema tome, propisivanjem otklonjive zablude u stavku (2) članka 203. kojim je propisano kazneno djelo silovanja, podiže se stupanj odgovornosti počinitelja ovoga kaznenog djela i sužava prostor za njegovo oslobađanje od kaznene odgovornosti.

Komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine dostavio je zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, Dennis Gratz, koji predlaže intervenciju u 65 članaka Kaznenog zakona Federacije BiH, o čemu se Vlada Federacije Bosne i Hercegovine detaljno očitovala mišljenjem koje je utvrdila na 25. sjednici održanoj 09.01.2024. godine. Između ostalog, predlaže se uvođenje kazne doživotnog zatvora i pooštavanje kaznene politike. Kada je riječ o uvođenju kazne doživotnog zatvora, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je utvrdila mišljenje prema kojem uvođenje instituta kazne doživotnog zatvora ne bi bilo u suprotnosti sa Europskom konvencijom o ljudskim pravima, (stajalište Europskog suda o ljudskim pravima izraženo u predmetu *Boden protiv Francuske*), što podrazumijeva provođenje sveobuhvatne javne rasprave, što nije svrsishodno raditi u ovom trenutku obzirom da je riječ o pripremi teksta Zakona za drugo čitanje, dok je u odnosu na prijedlog ne samo zastupnika Gratz a već i cjelokupnog Parlamenta Federacije BiH koji se odnosi na pooštavanje kaznene politike, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dala jasno opredjeljenje i donijela zaključak kojim je obvezala obrađivača, odnosno Federalno ministarstvo pravde, da za kaznena djela koja su predviđena ovim zakonom pooštri sankcije, što je obrađivač i učinio.

III. – USKLAĐENOST PROPISA S EUROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Prilikom izrade Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo pravde je imalo u vidu Uredbu o Uredu Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije („Službene novine Federacije BiH“, br. 26/20 i 76/20) i Uredbu o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Europske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj 98/16) i u tom smislu je izvršilo analizu europske pravne stečevine. U skladu sa navedenim, Zakon je usklađen s Konvencijom Vijeća Europe

o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe, te Direktivom (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385).

IV. – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

Člankom 1. ovoga Zakona jasno se navodi da se u kazнено zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine djelomično preuzima Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385).

Člankom 2. ovoga Zakona mijenja se članak 2. stavak (12) i propisuje da je dijete osoba koja nije navršila 18 godina života, dok se izmijenjenim stavkom (13) propisuje da je mlađa punoljetna osoba ona osoba koja je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršila 18, a nije navršila 21 godinu života, čime se vrši usklađivanje s člankom 3. Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe. Uvodi se nova definicija članova obitelji, definicija bliske osobe, te definicija životnog partnera. Stavkom (15) propisano je da su članovi obitelji bračni ili bivši bračni partner i njihova djeca ili djeca svakog od njih, izvanbračni partneri ili bivši izvanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, usvojenik i posvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja, srodnici po tazbini zaključno s drugim stupnjem bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, osobe koje vezuje odnos skrbništva i udomiteljstva, osobe koje žive ili su živjele u istom domaćinstvu bez obzira na srodstvo, osobe koje imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu živjele u istom domaćinstvu, neovisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

Stavkom (16) definirano je da su bliske osobe članovi obitelji, te životni partner, bivši životni partner, sadašnji ili bivši životni partner u emotivnoj ili intimnoj vezi, neovisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom, dok je stavkom (17) definirano da je životni partner osoba koja s drugom osobom živi u zajednici koja ima trajniji karakter. Navedene definicije su promijenjene u odnosu na Nacrt zakona, te se istima proširuje obuhvat, odnosno krug ljudi na koje se odnosi definicija, te se istima vrši usklađivanje s drugim zakonima i međunarodnim dokumentima. Stavkom (39) uvodi se novi pojam u kazнено zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine, informacijsko – komunikacijske tehnologije, koje se definiraju kao postupci, metode, elektronska sredstva i programi koji omogućavaju prikupljanje, čuvanje, obradu, upravljanje, prijenos i prezentaciju računalnih podataka i informacija u elektronskom obliku, kao i mrežna komunikacijska oprema koja omogućava ostvarivanje komunikacije, traženje, slanje, primanje i pristupanje kompjuterskim podacima i informacijama u elektronskom obliku, stavkom (40) definirano je da nasilje predstavlja kršenje ljudskih prava i označava sva djela nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili

patnju, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu. Stavkom (41) definirano je da rodno utemeljeno nasilje prema ženama podrazumijeva nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene, pri čemu je eksplicitno propisano da će sud rodno utemeljeno nasilje uzet kao otegotnu okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. Stavkom (42) određeno je da pojam ženske osobe uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

Člankom 3. ovoga Zakona vrši se izmjena naziva članka 9. i isti se usuglašava sa sadržajem istog, obzirom da se kazneno zakonodavstvo u Federaciji Bosne i Hercegovine ne primjenjuje prema djetetu koje u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršilo 14 godina života.

Člankom 4. ovoga Zakona mijenja se članak 10. važećeg Zakona, te se propisuje da se ovaj Zakon, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, primjenjuje prema osobi koja je u vrijeme počinjenja kaznenog djela starija od 14 godina i prema mlađim punoljetnim osobama.

Člankom 5. ovoga Zakona propisuje se da odredbe općeg dijela ovoga Zakona primjenjuju prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osoba, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Člankom 6. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 16. kojim je propisan tijek i prekid zastarjelosti kaznenog progona, te se vrši usklađivanje s Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe na način da se propisuje da za kaznena djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, kaznena djela protiv spolne slobode i morala, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, i kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži počinjenja na štetu djeteta, zastarjelost kaznenog progona počinje teći od punoljetstva žrtve, što predstavlja dodatan instrument za zaštitu žrtve i garanciju kaznenog progona počinitelja ovih kaznenih dijela.

Člankom 7. ovoga Zakona u članku 41. kojim se propisuju vrste kazni (kazna zatvora, kazna dugotrajnog zatvora i novčana kazna), dodaje se novi stavak (2) te se propisuje da se počinitelju kaznenog djela iz koristoljublja novčana kazna može izreći kao sporedna i kada nije propisana zakonom ili kada je propisano da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu izrekne kaznu zatvora.

Člankom 8. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 43. stavak (3) te se propisuje da se kazna zatvora, koja ne može biti kraća od 30 dana niti duža od 20 godina, ne može izreći djeci starijoj od 14 godina. Propisuje se da se djeci starijoj od 14 godina može izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim posebnim zakonom, čime se ovaj članak usklađuje sa Zakonom o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku.

Člankom 9. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 43a. stavak (2) Zakona, te se propisuje da se kazna zatvora zamjenjuje novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačuje sa 150 KM ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu, umjesto dosadašnjih 100 KM.

Također, u članku 43a. iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4) kojim se propisuje da se kazna zatvora izrečena u trajanju do jedne godine ne može zamijeniti novčanom kaznom za kaznena djela protiv ustavnog poretka Federacije, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, kaznena djela protiv spolne slobode i morala, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, te kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži, čime se znatno pooštrava kaznena politika u Federaciji i šalje jasna poruka počiniteljima ovih djela.

Člankom 10. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 43c. stavak (4), te se propisuje da se osobama osuđenima za kaznena djela protiv braka, obitelji i omladine ne može odrediti izvršenje kazne zatvora sa elektronskim nadzorom. Navedenom intervencijom, također jasno se pooštrava kaznena politika u Federaciji i ukidaju povlastice za počinitelje kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži.

Člankom 11. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 47. stavak (3), te se propisuje da najniži iznos novčane kazne ne može biti manji od 1000 KM, umjesto dosadašnjih 500 KM.

Člankom 12. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 48. stavak (3), te se vrši intervencija u institut zamjene novčane kazne tako što će se za svakih započetih 150 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, umjesto dosadašnjih 100 KM.

Člankom 13. ovoga Zakona u članak 49. uvodi se novi stavak (2) kojim se propisuju opća pravila za odmjeravanje kazne, te se propisuje da se kod odmjeravanja kazne za kaznena djela protiv života i tijela, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, kaznena djela protiv spolne slobode i morala, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži, ne mogu uzeti kao olakotne okolnosti kultura, običaji, religija, tradicija i takozvana čast.

Člankom 14. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 51. stavak (1) točka e) te se propisuje da sud može ublažiti kaznu za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora do jedne godine na kaznu zatvora u trajanju do 30 dana. Također, propisuje se da ako je za kazneno djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 1000 KM.

Člankom 15. ovoga Zakona u članku 54. stavak (5) vrši se tehničko usklađivanje na način da se iza riječi „jedinstvenu kaznu“ dodaje riječ: „zatvora“.

Člankom 16. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 57. stavak (3) važećeg Zakona, te se propisuje da se pri svakom uračunavanju izjednačava dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 150 KM, umjesto dosadašnjih 100 KM.

Člankom 17. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 71. važećeg Zakona, te se uvode nove sigurnosne mjere: zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom i udaljenje iz domaćinstva.

Člankom 18. ovoga Zakona Kazneni zakon Federacije Bosne i Hercegovine dopunjuje se sa novim čl. 78a. i 78b. kojima se definiraju nove sigurnosne mjere: sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom i sigurnosna mjera udaljenja iz domaćinstva. Počinitelju kaznenog djela protiv života i tijela, kaznenog djela protiv spolne slobode i morala, kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, kaznenog djela protiv braka, obitelji i mladeži kao i kaznenog djela uhođenja, može se izreći sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom, ako postoji opasnost da bi počinitelj mogao ponoviti takvo kazneno djelo. Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom uključuje zabranu približavanja žrtvi na određenoj udaljenosti, zabranu pristupa u prostor oko mjesta stanovanja ili mjesta rada žrtve, kao i zabranu uznemiravanja ili komunikacije sa žrtvom, bilo putem informacijsko – komunikacijskih tehnologija, koje su ovim Zakonom uvedene kao novi pojam, ili na drugi način. Sigurnosnu mjeru udaljenja iz domaćinstva sud može izreći počinitelju kaznenog djela protiv života i dijela, kaznenog djela protiv spolne slobode i morala, kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, kaznenog djela protiv braka, obitelji i mladeži, ako postoji opasnost da bi počinitelj mogao ponovno počiniti kazneno djelo prema članu domaćinstva. Obje sigurnosne mjere ne mogu biti kraće od šest mjeseci niti dulje od pet godina.

Člankom 19. briše se Glava X. – PRAVILA O ODGOJNIM PREPORUKAMA, O ODGOJNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA, odnosno čl. 79. do 109., obzirom da je na snagu stupio Zakon o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku.

Člankom 20. ovoga Zakona vrši se terminološko usklađivanje.

Člankom 21. ovoga Zakona vrši se intervencija na članak 112. tako što se stavak (1) mijenja, te se propisuje da osoba koja je osuđena na kaznu zatvora, ili kaznu dugotrajnog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko na to pristane.

Člankom 22. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 113. Zakona kojim se propisuje izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, te se propisuje da se prema osobi koja je navršila 16 godina, kazna maloljetničkog zatvora izvršava u posebnim kazneno – popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila 18 godina života, ali nije navršila 23 godine života, kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u

posebnim ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da ne dođu u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila 23 godine života prije kraja izdržavanja kazne, ostatak kazne se izvršava u kazneno – popravnoj ustanovi za odrasle.

Člankom 23. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 121. stavak (1), te se institut rehabilitacije terminološki usklađuje.

Člankom 24. ovoga Zakona vrši se intervencija na članak 125. stavak (4) te se propisuje da se osuda na kaznu dugotrajnog zatvora i osuda zbog kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, te kaznenih djela trgovina ljudima i organizirana trgovina ljudima počinjenih na štetu djeteta, ne briše. U odnosu na Nacrt zakona, proširen je krug djela za koja se kazna ne briše na kaznena djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima počinjenih na štetu djeteta.

Člankom 25. ovoga Zakona vrši se intervencija na članak 166. stavak (2) te se propisuje da će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kazniti onaj tko usmrti člana obitelji ili blisku osobu koju je prethodno zlostavljao i tko usmrti dijete ili trudnu ženu, čime se vrši usklađivanje s člankom 35. Istanbulske konvencije.

Člankom 26. ovoga Zakona uvodi se novo kazneno djelo Teško ubojstvo ženske osobe, čime se u kazneno zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine uvodi posebno kazneno djelo ubojstva ženske osobe i podiže stupanj zaštite žene kao ranjive kategorije stanovništva. Uvođenjem posebnog kaznenog djela, zakonodavac u Federaciji BiH šalje jasnu društvenu poruku o važnosti žene u bosansko-hercegovačkom društvu i istovremeno poruku o nultoj toleranciji prema nasilju prema ženama. Stavkom (1) propisano je da će se kaznom zatvora od 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kazniti tko počinu rodno utemeljeno ubojstvo ženske osobe, dok je stavkom (2) propisano da će se prilikom utvrđivanja kaznenog djela rodno utemeljenog ubojstva ženske osobe uzeti u obzir da je djelo počinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili ovisnosti, ili je djelo počinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno utemeljenom nasilju. Uvođenjem ovog kaznenog djela, zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine svrstava se u nekolicinu zakonodavstava u Europi koje teško ubojstvo žene tretiraju kao posebno kazneno djelo.

Člankom 27. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 170. stavak (1) kojim se propisuje kazneno djelo sudjelovanja u samoubojstvu, te se propisuje da će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kazniti tko navede drugog na samoubojstvo ili mu pomogne u samoubojstvu pa ono bude počinjeno ili pokušano. Stavkom (2)

propisuje se da će se počinitelj, ukoliko predmetno djelo počini prema djetetu koje je navršilo 14 godina ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja svojim postupcima bitno smanjena, kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. Također, stavkom (3) se propisuje da će se počinitelj koji počini djelo iz stavka (1) ovoga članka prema djetetu koje nije navršilo 14 godina ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kazniti u skladu sa člankom 166. (Ubojstvo) stavak (1) ovoga Zakona. Stavkom (4) predmetnog članka propisuje se da će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine kazniti tko okrutno ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili ovisnosti i time iz nehaja izazove samoubojstvo ili pokušaj samoubojstva te osobe.

Člankom 28. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 171., te se kazneno djelo protupravnog prekida trudnoće usklađuje s čl. 39. i 46. Istanbulske konvencije.

Člankom 29. ovoga Zakona vrši se izmjena članka 172. kojim se propisuje kazneno djelo teške tjelesne ozljede. Stavkom (1) propisuje se da tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, da će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. Tko drugog tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ ili je prouzročena trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog ili trajno i teško narušenje njegovog zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina. Stavkom (3) propisano je da ako ozlijeđeni umre zbog navedenih ozljeda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do 12 godina. Ako su navedena kaznena djela počinjena prema djetetu ili trudnoj ženi ili članu obitelji ili bliskoj osobi ili prema osobi koja je posebno ranjiva zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, zakonodavac predviđa kaznu zatvora od jedne do osam godina (za djelo iz stavka 1), od dvije do deset godina (za djelo iz stavka 2) i od tri do 15 godina (za djelo iz stavka 3). Stavkom (5), propisuje se da tko kazneno djelo iz st. (1) i (2) počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine, a tko kazneno djelo iz st. (1) do (3) počini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se za kazneno djelo iz st. (1) i (2) kaznom zatvora do tri godine, a za kazneno djelo iz stavka (3) kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Člankom 30. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 173. stavak (2) te se uvodi kvalificirana okolnost za počinitelja kaznenog djela laka tjelesna ozljeda ukoliko isto počini prema članu obitelji ili bliskoj osobi, prema djetetu ili trudnoj ženi, osobi koja je posebno ranjiva zbog njezine teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje. Predmetnim člankom briše se stavak (3) i mogućnost izricanja sudske opomene.

Člankom 31. ovoga Zakona dodaju se novi čl. 173a. Sakaćenje ženskih spolnih organa i 173b. Prinudna sterilizacija čime se vrši usklađivanje predmetnog Zakona sa čl. 38., 39. i 46. Istanbulske konvencije.

Člankom 32. ovoga Zakona dodaje se novi članak 179a. Uhođenje, kojim se vrši usklađivanje predmetnog Zakona sa člankom 34. Istanbulske konvencije. U odnosu na usvojeni Nacrt zakona izvršena je redefinicija kaznenog djela Uhođenja, te je predviđeno da se isto može vršiti i putem informacijsko – komunikacijskih tehnologija.

Člankom 33. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 180. stavak (2) te se brišu riječi „ili maloljetniku“, čime se vrši usklađivanje sa definicijom pojma djeteta.

Člankom 34. ovoga Zakona dodaje se novi članak 181a. te se propisuje kazneno djelo Prinuda i članak 181b. Psihičko nasilje. Tko drugog zlostavlja ili prema njemu postupi na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. Stavkom (2) predviđen je kvalificirani oblik kaznenog djela psihičkog nasilja ukoliko je ono počinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, ili putem informacijsko – komunikacijskih tehnologija.

Člankom 35. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 183. na način da se briše stavak (3) obzirom da su odredbe koje propisuje predmetni stavak inkriminirane kaznenim djelom Uhođenje.

Člankom 36. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 189. Neovlašteno optičko snimanje i mijenja se stavak (3) obzirom da je isti obuhvaćen kaznenim djelom Iskorištavanje djeteta radi pornografije. Također, propisuje se novi stavak (3) prema kojem će se oduzeti predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela iz st. (1) i (2) ovoga članka i predmeti koji su nastali počinjenjem tih kaznenih djela.

Člankom 37. ovoga Zakona vrši se intervencija u važeći Zakon tako što se uvodi novi članak 189a. i novo kazneno djelo Zlouporaba snimke spolno eksplicitnog sadržaja, čime kazneno zakonodavstvo Federacije BiH prati razvoj tehnologije i malicioznih društvenih ponašanja.

Člankom 38. ovoga Zakona vrši se izmjena članka 193. Zakona kojim je propisano kazneno djelo neovlaštenog korištenja osobnih podataka, te se propisuje da tko protivno uvjetima određenim u zakonu prikuplja, obrađuje ili koristi osobne podatke fizičkih osoba, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. Stavkom (2) propisano je da ako kazneno djelo iz stavka (1) počinji službena ili odgovorna osoba u vršenju službe ili javnih ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. Navedenom intervencijom, osim jasnijeg definiranja radnji kaznenog djela neovlaštenog korištenja osobnih podataka, te uvođenja kvalificiranog oblika ukoliko djelo počinji službena ili

odgovorna osoba u vršenju službe ili javnih ovlasti, pooštrene su i sankcije, brisana je mogućnost izricanja novčane kazne i povećan je zakonski maksimum sa šest mjeseci na tri godine.

Člankom 39. ovoga Zakona mijenja se važeći članak 203. kojim je definirano kazneno djelo Silovanja i isto se u potpunosti usklađuje s člankom 36. Istanbulske konvencije. Stavkom (1) propisano je da tko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka sama nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina. Stavkom (2) propisuje se i kažnjavanje ukoliko je počinitelj bio u otklonjivoj zabludi u pogledu postojanja pristanka, i to u trajanju do tri godine, čime se pooštrava kaznena politika i kriminalizira počinjenje kaznenog djela silovanja u slučaju otklonjive zablude. Stavkom (3) propisano je da tko drugu osobu uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samom sobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina. Stavkom (4) propisuje se da ako je djelo iz stavka (1) počinjeno prema članu obitelji ili bliskoj osobi ili prema osobi koja je posebno ranjiva zbog bolesti, ovisnosti, trudnoće, invaliditeta, teže tjelesne ili duševne smetnje ili prema djetetu starijem od 15 godina ili na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način ili iz mržnje ili zajedno s jednim ili više počinitelja pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji ili uz uporabu oružja ili opasnog oruđa ili ako je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 12 godina. Stavkom (5) propisano je tko djelo iz stavka (3) počinu pod okolnostima iz stavka (4), da će se kazniti kaznom zatvora od pet do 15 godina. Stavkom (6) propisano je da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina ako je kaznenim djelom iz stavka (1) i (2) prouzročena smrt osobe. Stavkom (7), propisano je da pristanka na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju nema ako je isto izvršeno uz uporabu prijetnje, prijevare, zlouporabe položaja prema osobi koja se prema počinitelju nalazi u odnosu ovisnosti, iskorištavanja stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.

Člankom 40. ovoga Zakona dodaje se novi članak 203a. (Spolno uznemiravanje) koje je u potpunosti usklađeno s člankom 40. Istanbulske konvencije. Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne prirode koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Propisano je da se spolno uznemiravanje može vršiti i putem informacijsko – komunikacijskih tehnologija.

Člankom 41. ovoga Zakona vrši se intervencija u važeći Zakon tako što se čl. 204., 205., 206. i 207. kojima su propisana kaznena djela Spolni odnošaj s nemoćnom

osobom, Spolni odnošaj zlouporabom položaja, Prinuda na obljubu i Spolni odnošaj s djetetom brišu, obzirom da su radnje predviđene tim djelima obuhvaćene novim kaznenim djelima.

Člankom 42. ovoga Zakona izmijenjen je članak 208. (Bludne radnje) na način da je propisano da će se u slučajevima iz članka 203. (Silovanje) ovoga Zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog kaznenog djela, onaj tko počinu samo bludnu radnju kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, dok će se počinitelj predmetnog djela prema djetetu starijem od 15 godina kazniti kaznom zatvora do tri godine. Ako djelo iz stavka (2) počinu srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, posvojitelj, skrbnik, nastavnik, odgojitelj, liječnik, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, odgoja, čuvanja, staranja ili njege, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne godine do pet godina. U odnosu na Nacrt zakona, podignut je zakonski minimum kazne zatvora sa šest mjeseci na jednu godinu.

Člankom 43. ovoga Zakona briše se članak 209. kojim je definirano kazneno djelo Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom, obzirom da je isto propisano novim člankom 210f.

Člankom 44. ovoga Zakona iza članka 201b., dodaje se nova Glava XIXa. - Kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Člankom 210c. uvodi se kazneno djelo Spolni odnošaj s djetetom mlađim od 15 godina koje je u potpunosti usklađeno s člankom 18. Lanzarote konvencije. Također, člankom 210d. uvodi se kazneno djelo Spolna zlouporaba djeteta starijeg od 15 godina koje je također usklađeno s člankom 18. Lanzarote konvencije, dok je člankom 210e. uvedeno kazneno djelo Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba, koje u potpunosti usklađeno s člankom 23. Lanzarote konvencije. Člankom 210f. uvodi se kazneno djelo Zadovoljenje pohote pred djetetom koje je u potpunosti usklađeno s člankom 22. Lanzarote konvencije, člankom 210g. kazneno djelo Navođenje djeteta na prostituciju koje u potpunosti usklađeno s čl. 19. i 28. Lanzarote konvencije, člankom 210h. Iskorištavanje djeteta radi pornografije koje je u potpunosti usklađeno s čl. 20. i 28. Lanzarote konvencije, člankom 210i. kazneno djelo Iskorištavanje djeteta za pornografske predstave koje je u potpunosti usklađeno s člankom 21. Lanzarote konvencije i člankom 210j. kazneno djelo Upoznavanje djeteta s pornografijom koje je u potpunosti usklađeno s člankom 20. Lanzarote konvencije.

Člankom 45. ovoga Zakona brišu se čl. 211., 212. i 213., obzirom da je članak 211. obuhvaćen člankom 210h., da je članak 212. obuhvaćen člankom 210j., i da je članak 213. obuhvaćen člankom 222a.

Člankom 46. ovoga Zakona iza članka 215. dodan je novi članak 215a. kojim se uvodi kazneno djelo Prisilno sklapanje braka koje je u potpunosti usklađeno s člankom 37. Istanbulske konvencije.

Člankom 47. ovoga Zakona izvršena je izmjena kaznenog djela Izvanbračne zajednice s djetetom koje nije navršilo 16 godina, te je definirano da će se punoljetna osoba koja izvanbračno živi s djetetom koje nije navršilo 16 godina života kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine. U odnosu na Nacrt zakona povećan je zakonski minimum na tri mjeseca.

Člankom 48. ovoga Zakona izvršena je izmjena kaznenog djela iz članka 217. te je izvršeno usklađivanje sukladno definiciji djeteta.

Člankom 49. ovoga Zakona izvršena je intervencija u članak 218., odnosno pooštavanje kaznene politike za kazneno djelo Promjena obiteljskog stanja.

Člankom 50. ovoga Zakona izvršeno je usklađivanje kaznenog djela iz članka 219. Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta u skladu s definicijom pojma djeteta.

Člankom 51. ovoga Zakona iza članka 219. dodan je novi članak 219a. te je uvedeno novo kazneno djelo Povreda privatnosti djeteta, koje je u potpunosti usklađeno s Konvencijom o pravima djeteta. Predmetnom odredbom štiti se pravo djeteta na privatnost i obiteljski život, što je od iznimnog značaja obzirom na ubrzani razvoj sredstava masovne komunikacije i računalnih mreža. Stavkom (2) predviđeno je izvršenje kaznenog djela putem informacijsko – komunikacijskih tehnologija.

Člankom 52. ovoga Zakona vrši se intervencija u članak 220., odnosno vrši se usklađivanje kaznene politike za kazneno djelo napuštanje djeteta.

Člankom 53. ovoga Zakona mijenja se članak 222. kojim je propisano kazneno djelo Nasilje u obitelji. U odnosu na važeći Zakon, kazne su značajno pooštrene, prije svega u odnosu na temeljni oblik djela za koji je podignut zakonski maksimum, te za djelo nasilja u obitelji uslijed kojeg je nastupila smrt člana obitelji ili domaćinstva ili bliske osobe na način da je podignut zakonski minimum sa dvije na tri godine. Stavkom (1) propisano je da će se kaznom zatvora do tri godine kazniti tko fizičkim, seksualnim, psihičkim ili ekonomskim nasiljem ugrožava mir, tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku cjelovitost člana svoje obitelji ili domaćinstva ili bliske osobe, neovisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom. Ako je prilikom počinjenja djela iz stavka (1) upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine. Ako je kaznenim djelom iz st. (1) i (2) član obitelji ili domaćinstva ili bliska osoba teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno ili ako je kazneno djelo iz st. (1) i (2) počinjeno prema djetetu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina. Ako je kaznenim djelom iz st. (1) do (3) prouzročena smrt člana obitelji ili domaćinstva ili bliske osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Člankom 54. ovoga Zakona iza članka 222. dodaje se novi članak 222a. Rodoskrvnuće te je propisano da će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine kazniti tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim srodnikom u pravoj liniji ili s bratom ili sestrom. Stavkom (2) propisan je kvalificirani oblik ovoga djela ukoliko se isto počinu prema djetetu.

Čl. 55. i 56. ovoga Zakona izvršeno je terminološko usklađivanje u čl. 224. i 231. stavak (5).

Člankom 57. izvršena je izmjena članka 237. kojim je propisano kazneno djelo Služenja alkoholnih pića djetetu te je isto usklađeno s pojmom djeteta.

Čl. 58. i 59. izvršena je terminološka intervencija u članak 239. stavak (2) i 345. stavak (4).

Člankom 60. ovoga Zakona uvodi se novi članak 353a. i novo kazneno djelo Kršenje zabrane utvrđene sigurnosnom mjerom, te se propisuje da će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kazniti tko prekrši zabranu utvrđenu sigurnosnom mjerom izrečenom pravomoćnom sudskom odlukom.

Člankom 61. ovoga Zakona dodaje se novi članak 359b. i novo kazneno djelo Prisila prema zdravstvenom radniku, kojim se štiti obavljanje zdravstvene djelatnosti kao javne službe.

Člankom 62. daje se ovlaštenje Zakonodavno – pravnom povjerenstvu Zastupničkog doma i Zakonodavno – pravnom povjerenstvu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona utvrde Pročišćeni tekst Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, imajući u vidu da je temeljni tekst ovoga propisa mijenjan, odnosno dopunjavan više od tri puta, te da bi pročišćeni tekst olakšao praćenje sadržaja istog.

Člankom 63. propisuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

V. – FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u proračunu Federacije Bosne i Hercegovine.

ODREDBE KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 21/04 - ispr., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23) KOJE SE MIJENJAJU, DOPUNJU I BRIŠU

Članak 2.
Značaj izraza u ovom zakonu

- (1) Kazneno zakonodavstvo u Federaciji sačinjavaju kaznenopravne odredbe sadržane u ovom zakonu, drugim zakonima Federacije i zakonima kantona.
- (2) Teritorija Federacije je kopnena teritorija, obalno more i vodene površine unutar njenih granica, te zračni prostor nad njima.
- (3) Službena osoba je izabrani ili imenovani službenik ili druga službena osoba u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti i u drugim organima uprave i službama za upravu Federacije, kantona, gradova i općina koje obavljaju određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim organima i tijelima; ovlaštena osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je zakonom ili drugim propisom donesenim na temelju zakona povjereno obavljanje javnih ovlaštenja, a koja u okviru tih ovlasti obavlja određenu funkciju; te druga osoba koja obavlja određenu službenu funkciju na temelju ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na temelju zakona.
- (4) Vojna osoba, u smislu ovoga zakona, je profesionalna vojna osoba i osoba u rezervnom sastavu dok je na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.
- (5) Kada je kao počinitelj pojedinog kaznenog djela označena službena osoba ili vojna osoba, osobe iz stavka 3. ovoga članka mogu biti počinitelji tih djela, ako iz obilježja pojedinog kaznenog djela ili iz pojedinog propisa ne proizlazi da počinitelj može biti samo neka od tih osoba.
- (6) Odgovorna osoba je osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu dužnost ili na temelju posebne ovlasti povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na temelju zakona, ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnjom ili nekom drugom privrednom djelatnošću ili na nadzor nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba u smislu stavka 3. ovoga članka kad su u pitanju radnje čijim je počiniteljem označena odgovorna osoba, a nisu propisane kao kazneno djelo odredbama glave o kaznenim djelima protiv službene i druge odgovorne funkcije ili odredbama o kaznenim djelima čiji je počinitelj službena osoba propisanim u nekoj drugoj glavi ovoga zakona ili drugim zakonom Federacije ili kantona.
- (7) Kad je kao počinitelj kaznenih djela označena službena ili odgovorna osoba, sve osobe iz st. 3. i 5. ovoga članka mogu biti počinitelji tih djela, ako iz zakonskih obilježja pojedinog kaznenog djela ne proizlazi da počinitelj može biti samo neka od tih osoba.
- (8) Strana službena osoba je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni službenik međunarodne organizacije i njezinih tijela, sudija i drugi službenik međunarodnog suda.
- (9) Sudija porotnik je osoba koja je član kolegijalnog tijela koje ima odgovornost odlučivanja o krivnji optužene osobe i izricanja kazneno-pravne sankcije u postupku suđenja.

- (10) Arbitar je osoba koja je, na temelju sporazuma o arbitraži, pozvana da donese pravno obvezujuću odluku u sporu koji mu podnesu stranke sporazuma.
- (11) Kazneno djelo iz mržnje je svako kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjerskog uvjerenja, nacionalnog ili etničkog porijekla, jezika, invaliditeta, spola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otežavajuća okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje za kvalificirani oblik kaznenog djela počinjenog iz mržnje."
- (12) Dijete je, u smislu ovoga zakona, osoba koja nije navršila četrnaest godina života.
- (13) Maloljetnik je, u smislu ovoga zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.
- (14) Pravna osoba je, u smislu ovoga zakona, Bosna i Hercegovina, Federacija, Republika Srpska, Distrikt Brčko Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općina, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, ustanova za obavljanje kreditnih i drugih bankarskih poslova ili za osiguranje osoba i imovine, te druge financijske institucije, fond, političke stranke, udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji mogu stjecati sredstva i koristiti ih na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravne osobe.
- (15) Privredno društvo je, u smislu ovoga zakona, korporacija, poduzeće, ortakluk i svaki organizacioni oblik registriran za obavljanje privredne aktivnosti.
- (16) Udruženje je bilo koji oblik udruživanja tri ili više osoba.
- (17) Više osoba je najmanje dvije osobe.
- (18) Skupina ljudi je najmanje pet osoba.
- (19) Grupa ljudi je udruga od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog, ponovljenog ili povremenog počinjenja kaznenih djela, pri čemu svaka od tih osoba sudjeluje u počinjenju kaznenog djela.
- (20) Organizirana grupa ljudi je grupa ljudi koja je ustrojena, a nije nastala spontano, radi izravno slijedećeg počinjenja kaznenog djela, čiji članovi ne moraju imati formalno određene uloge, koja ne mora imati slijed članstva niti razvijeni ustroj.
- (21) Grupa za organizirani kriminal je organizirana skupina ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju počinjenja jednog ili više kaznenih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna.
- (22) Izbjeglica ili raseljena osoba je, u smislu ovoga zakona, osoba koja je napustila svoju imovinu na području Federacije u vremenu između 30. aprila 1991. godine i 4. aprila 1998. godine, za koju se pretpostavlja da je izbjeglica ili raseljena osoba po Aneksu 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.
- (23) Članovi obitelji, u smislu ovoga zakona, jesu: bračni i izvanbračni drug, bivši bračni i izvanbračni drug, krvni rođak u ravnoj liniji, posvojitelj i posvojenik, rođak u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno i srodnik po tazbini do drugog stupnja zaključno.
- (24) Tajna Federacije, kantona, grada i općine je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona, određena tajnom Federacije, čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice za Federaciju, kanton, grad i općinu.

- (25) Vojna tajna je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili aktom nadležnog organa Federacije donesenim na temelju zakona proglašena vojnom tajnom.
- (26) Službena tajna je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležne institucije u Federaciji, kantonu, gradu i općini donesenim na temelju zakona proglašena službenom tajnom.
- (27) Poslovna tajna je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom privrednog društva, ustanove ili druge pravne osobe određen poslovnom tajnom, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada, te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine privredne interese.
- (28) Profesionalna tajna je podatak o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, notari, doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici staranja, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svog zvanja.
- (29) Isprava je svaki predmet koji je podoban ili određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značenja za pravne odnose.
- (30) Novac je kovano ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na temelju zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.
- (31) Znaci za vrijednost podrazumijevaju i strane znakove za vrijednost.
- (32) Pokretnina je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, te telefonski i drugi impulsi.
- (33) Prijevozno sredstvo je svako plovilo, vozilo i letjelica, kao i bilo kakvo drugo sredstvo koje se može koristiti za prijevoz u suhozemnom, vodenom ili zračnom prometu, bez obzira na vrstu pogona.
- (34) Sila je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava s ciljem da se tko protiv svoje volje dovede u nesvjesno stanje ili onesposobi za otpor.
- (35) Opojna droga je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima, ili supstanca koja se lako može pretvoriti u takvu supstancu ako podliježe nadzoru po međunarodnoj konvenciji koju je Bosna i Hercegovina potvrdila, ili supstanca koja je proglašena opojnom drogom od nadležne institucije Bosne i Hercegovine ili nadležne institucije entiteta.
- (36) Izražavanje u jednom gramatičkom rodu, muškom ili ženskom, uključuje oba roda fizičkih osoba.

Članak 9.

Isključenje primjene kaznenog zakonodavstva u Federaciji prema djeci

Kazneno zakonodavstvo u Federaciji ne primjenjuje se prema djetetu koje u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršilo četrnaest godina života.

Članak 10.

Primjena kaznenog zakonodavstva u Federaciji prema maloljetnicima

Kazneno zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema maloljetnicima u skladu sa Glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovoga zakona i drugim zakonima u Federaciji.

Članak 14.
Primjena Općeg dijela ovoga zakona

- (1) Odredbe Općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se prema počiniteljima svih kaznenih djela propisanih zakonima u Federaciji.
- (2) Odredbe Općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se prema maloljetnicima, osim ako zakonom nije drukčije propisano.
- (3) Odredbe Općeg dijela ovoga zakona primjenjuju se na pravne osobe, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Članak 16.
Zastarjelost izvršenja kazne

Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, izrečena se kazna neće izvršiti kad od dana pravomoćnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) trideset pet godina ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora;
- b) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina;
- c) petnaest godina ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina;
- d) deset godina ako je izrečena kazna zatvora preko tri godine;
- e) pet godina ako je izrečena kazna zatvora preko jedne godine;
- f) tri godine ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

Članak 41.
Vrste kazni

Počinitelju kaznenog djela koji je kriv mogu se izreći:

- a) kazna zatvora;
- b) kazna dugotrajnog zatvora;
- c) novčana kazna.

Članak 43.
Kazna zatvora

- (1) Kazna zatvora ne može biti kraća od 30 dana ni duža od 20 godina.
- (2) Kazna zatvora izriče se na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane.
- (3) Kazna zatvora iz st. (1) i (2) ovoga članka ne može se izreći maloljetnicima. Maloljetnicima se može izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim Glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovoga Zakona. Kazna maloljetničkog zatvora po svojoj je svrsi, prirodi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode.

Članak 43a.
Zamjena kazne zatvora

- (1) Izrečena kazna zatvora u trajanju do jedne godine će se, na zahtjev osuđenika, zamijeniti novčanom kaznom koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana.

- (2) Kazna zatvora zamjenjuje se novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačuje sa 100 KM ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu.
- (3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stavka (1) ovoga članka, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelomično, izvršit će se kazna zatvora razmjerno iznosu koji nije plaćen.

Članak 43c.

Kućni zatvor sa elektronskim nadzorom

- (1) Osobe osuđene na kaznu zatvora do jedne godine, uz svoj pristanak, mogu izdržavati tu kaznu i kao kućni zatvor sa elektronskim nadzorom što podrazumijeva da osuđena osoba ne smije napuštati prostorije u kojima stanuje osim u slučajevima propisanim zakonom koji uređuje izvršenje kaznenih sankcija.
- (2) Odluka da se kazna zatvora može izvršiti i kao kućni zatvor sa elektronskim nadzorom zasniva se na ocjeni da, uzimajući u obzir sve okolnosti koje određuju vrstu i mjeru kazne, počinio kaznenog djela nije prijeko potrebno uputiti u ustanovu na izdržavanje kazne zatvora, već da se i na ovakav način može postići svrha kažnjavanja i svrha izvršenja kazne zatvora.
- (3) Osuđenoj osobi koja izdržava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom i koja neopravdano napusti prostorije u kojima stanuje sud će odrediti izdržavanje ostatka kazne zatvora u ustanovi za izdržavanje kazne.
- (4) Osobama osuđenim za kaznena djela protiv braka, obitelji i omladine koje žive sa oštećenim u istom domaćinstvu ne može biti određeno izvršenje kazne zatvora na način propisan u stavku 1. ovoga članka.

Članak 47.

Novčana kazna

- (1) Novčana kazna izriče se u dnevnim iznosima, a ako to nije moguće može se izreći u određenom iznosu.
- (2) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima može iznositi najmanje pet a najviše tri stotine šezdeset dnevnih iznosa, a za kaznena djela počinjena iz koristoljublja najviše hiljadu pet stotina dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (3) Ako se novčana kazna izriče u određenom iznosu najniži iznos ne može biti manji od 500 KM, a najviši iznos ne može biti veći od 100.000 KM, a za kaznena djela počinjena iz koristoljublja iznos ne može biti veći od 1.000.000 KM, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (4) Prilikom izricanja novčane kazne za kaznena djela počinjena iz koristoljublja sud može izreći novčanu kaznu u iznosu većem od najvišeg iznosa propisanog u st. 2. i 3. ovoga članka ukoliko vrijednost protupravne imovinske koristi koju je počinitelj pribavio počinjenjem kaznenog djela prelazi iznos od 1.000.000 KM. U tom se slučaju počinitelju može izreći novčana kazna u iznosu koji ne može biti veći od dvostrukog iznosa vrijednosti protupravne imovinske koristi koju je pribavio počinjenjem kaznenog djela zbog kojeg mu se izriče novčana kazna.
- (5) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opća pravila za odmjeravanje kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što uzima u obzir visinu dnevnog dohotka počinitelja prema iznosu njegove tromjesečne

neto plaće i njegove druge dohotke, te obiteljske obveze. Prilikom određivanja visine iznosa sud uzima u obzir podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.

- (6) Podatke iz st. od 1. do 5. ovoga članka koji sudu nisu poznati osigurava optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavnog pretresa u kaznenom postupku. Ako do završetka glavnog pretresa u kaznenom postupku sudu nisu poznate okolnosti bitne za određivanje visine dnevnog iznosa novčane kazne, novčana kazna se izriče u određenom iznosu pri čemu se primjenjuju opća pravila za odmjeravanje kazne.
- (7) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi jednu šezdesetinu a najviše jednu trećinu posljednje zvanično objavljene prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih u Federaciji, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.
- (8) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne koji ne može biti kraći od petnaest dana niti duži od šest mjeseci, ali u opravdanim slučajevima sud može dopustiti da osuđeni isplati novčanu kaznu i u otplatama, s tim da rok isplate ne može biti duži od jedne godine.
- (9) Novčane kazne izrečene i naplaćene po ovom Zakonu prihod su proračuna Federacije.

Članak 48. Zamjena novčane kazne

- (1) Novčana kazna se ne naplaćuje prinudno.
- (2) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, sud će bez odlaganja donijeti odluku da se novčana kazna zamijeni kaznom zatvora.
- (3) Novčana kazna će se zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne ili ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu za svakih započetih 100 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, s tim što ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo.
- (4) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne ostatak će se razmjerno pretvoriti u zatvor, a ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne izvršenje zatvora će se obustaviti.

Članak 49. Opća pravila za odmjeravanje kazne

- (1) Sud će počinitelju kaznenog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to kazneno djelo imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stupanj krivice, pobude iz kojih je djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, raniji život počinitelja, njegove osobne prilike i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, te druge okolnosti koje se odnose na osobu počinitelja.
- (2) Kad sud odmjerava kaznu počinitelju za kazneno djelo počinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir je li ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, jesu li oba djela počinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude ili od izdržane ili oproštene kazne.

- (3) Pri odmjeravanju novčane kazne, sud će uzeti u obzir i imovno stanje počinitelja, vodeći računa o visini njegove plaće, njegovim drugim prihodima, njegovoj imovini i o njegovim obiteljskim obvezama.

Članak 51. Granice ublažavanja kazne

- (1) Kad postoje uvjeti za ublažavanje kazne iz članka 50. (Ublažavanje kazne) ovoga zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:
- a) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do pet godina zatvora;
 - b) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od tri ili više godina, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora;
 - c) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od dvije godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci zatvora;
 - d) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od jedne godine, kazna se može ublažiti do tri mjeseca zatvora;
 - e) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora od najviše jedne godine, kazna se može ublažiti do trideset dana zatvora;
 - f) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora bez naznake najmanje mjere, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna;
 - g) ako je za kazneno djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 500 KM.
- (2) Pri odlučivanju koliko će kaznu ublažiti prema pravilima iz stavka 1. ovoga članka sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za to kazneno djelo.

Članak 54. Stjecaj kaznenih djela

- (1) Ako je počinitelj jednom radnjom ili s više radnji počinio više kaznenih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će najprije utvrditi kazne za svako od tih kaznenih djela, pa će za sva kaznena djela izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora, jedinstvenu kaznu zatvora ili jedinstvenu novčanu kaznu.
- (2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po ovim pravilima:
- a) ako je za kaznena djela u stjecaju sud utvrdio kazne dugotrajnog zatvora ili dugotrajnog zatvora i zatvora, jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije prijeći 45 godina;
 - b) ako je za kaznena djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih kazni niti prijeći dvadeset godina;
 - c) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbir pojedinačnih kazni zatvora;
 - d) ako su za sva kaznena djela u stjecaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne može biti veća od osam godina;
 - e) ako je za kaznena djela u stjecaju sud utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine utvrđene novčane kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih novčanih kazni.

- (3) Ako je za neka kaznena djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, a za druga kaznena djela u stjecaju novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama stavka 2. toč. od b) do d) ovoga članka.
- (4) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena makar za jedno kazneno djelo u stjecaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni izreći će jedinstvenu novčanu kaznu po odredbi stavka 2. točke d) ovoga članka.
- (5) Ako je sud za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora, izreći će jedinstvenu kaznu po odredbama stavka 2. toč. b) i c) ovoga članka.

Članak 57.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

- (1) Vrijeme provedeno u pritvoru i svako lišenje slobode u vezi sa kaznenim djelom, uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora ili novčanu kaznu.
- (2) Kazna zatvora koju je osuđenik izdržao ili novčana kazna koju je osuđenik platio za prekršaj uračunava se u kaznu izrečenu za kazneno djelo čija obilježja obuhvaćaju i obilježja prekršaja.
- (3) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 100 KM.

Članak 71.

Vrste sigurnosnih mjera

Počiniteljima kaznenih djela mogu se izreći ove sigurnosne mjere:

- a) obvezno psihijatrijsko liječenje;
- b) obvezno liječenje od ovisnosti;
- c) zabrana vršenja poziva, aktivnosti ili funkcija;
- d) zabrana upravljanja prijevoznim sredstvom;
- e) lišenje predmeta.

Članak 110.

Izvršenje kazne zatvora

- (1) Kazna zatvora i kazna maloljetničkog zatvora izvršavaju se u zatvorenim, poluotvorenim ili otvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.
- (2) Kazna dugotrajnog zatvora izvršava se u zatvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.
- (3) Izuzetno od odredbe stavka (2) ovoga članka, kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati i u ustanovama poluotvorenog tipa pod uvjetom da je osuđena osoba izdržala dvije trećine kazne dugotrajnog zatvora i pod uvjetom da uredno koristi vanzavodske pogodnosti.
- (4) Na postupak premještaja osuđene osobe iz stavka (3) ovoga članka shodno se primjenjuju odredbe o premještaju osuđenih osoba propisanih odredbama Zakona o izvršenju kaznenih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine. (3) Kućni zatvor sa elektronskim nadzorom izvršava se u prostorijama u kojima osuđena osoba stanuje u mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

Članak 112.
Rad osuđenih osoba

- (1) Osoba osuđena na kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora ili kaznu maloljetničkog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko ona na to pristane.
- (2) Ako osuđena osoba traži ili pristane na rad, rad će joj se omogućiti. (3) Rad osuđene osobe treba biti koristan i usklađen sa savremenim načinom vršenja iste vrste rada na slobodi, prema stručnim i drugim sposobnostima osuđenog.

Članak 113.
Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora

- (1) Prema starijem maloljetniku, dok ne navrši osamnaest godina života, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim kazneno-popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila osamnaest godina života, ali nije navršila dvadeset tri godine života (mlađa punoljetna osoba) kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da mlađe punoljetne osobe ne dođu u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila dvadeset tri godine života prije kraja izdržavanja kazne ostatak kazne se izvršava u kazneno-popravnoj ustanovi za odrasle.
- (2) Prema mlađoj punoljetnoj osobi kazna se može izvršavati u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike sve dok je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja. Međutim, prema mlađoj se punoljetnoj osobi kazna ne može ni u kojem slučaju izvršavati u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike, ako bi to bilo na koji način bilo štetno za maloljetne osobe prema kojima se izvršava kazna maloljetničkog zatvora u toj ustanovi.
- (3) Izbor posla za osuđenog maloljetnika vrši se prema njegovim sposobnostima i sklonostima za određenu vrstu posla, radi stručnog osposobljavanja, a prema mogućnostima koje postoje u kazneno-popravnoj ustanovi za maloljetnike. Mlađoj punoljetnoj osobi će se također omogućiti obrazovanje i stručno osposobljavanje, bez obzira na to izvršava li se kazna u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima kazneno-popravnih ustanova za odrasle osobe.
- (4) Radno vrijeme osuđenog maloljetnika određuje se tako da mu se omogući školovanje i stručno osposobljavanje i da mu ostane dovoljno vremena za fizički odgoj i razonodu.
- (5) Osuđeni maloljetnik može biti uvjetno otpušten s izdržavanja kazne ako je izdržao trećinu kazne, ali ne prije nego što je proveo jednu godinu u kazneno-popravnoj ustanovi. Za vrijeme uvjetnog otpusta sud može odrediti odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog tijela socijalne zaštite. Za opoziv uvjetnog otpusta primjenjuju se odredbe članka 46. (Opoziv uvjetnog otpusta) ovoga zakona.
- (6) Maloljetni osuđenik, osim u izuzetnim okolnostima, ima pravo održavati kontakte sa svojom obitelji putem pisama i posjeta.

Članak 121. Rehabilitacija

- (1) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, osuđene osobe uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu sticati sva prava, osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na osobe na uvjetnom otpustu ako njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

Članak 125. Brisanje osude

- (1) Pod uvjetnom da počinitelj kaznenog djela nije ponovno osuđen za novo kazneno djelo, osuda se briše po sili zakona kada proteknu sljedeći rokovi:
 - a) osuda kojom je počinitelj oslobođen kazne briše se iz kaznene evidencije ako osuđenik u roku od jedne godine od dana pravomoćnosti presude ne počini novo kazneno djelo;
 - b) uslovna osuda briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo kazneno djelo;
 - c) osuda na novčanu kaznu i na kaznu zatvora u trajanju do jedne godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od tri godine od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo kazneno djelo;
 - d) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko jedne do tri godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od pet godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo kazneno djelo;
 - e) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko tri do pet godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od deset godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo kazneno djelo;
 - f) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko pet do deset godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od 15 godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo kazneno djelo.
- (2) Sud može, na molbu osuđenika, odrediti da se iz kaznene evidencije briše osuda na kaznu zatvora u trajanju preko deset godina ako je protekao rok od 20 godina od dana izdržavanja, zastare ili oprosta kazne, a u tom vremenu osuđenik nije počinio novo kazneno djelo.
- (3) Prilikom odlučivanja o brisanju osude iz stavka (2) ovoga članka, sud će voditi računa o vladanju osuđenika poslije izdržavanja kazne, o prirodi kaznenog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.
- (4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora se ne briše.
- (5) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje kazneni postupak za novo kazneno djelo.

- (6) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje primjena mjera sigurnosti niti dok oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom nije potpuno izvršeno.
- (7) Brisanjem osude iz kaznene evidencije pod uvjetima iz st. (1) do (3) ovoga članka počinitelj kaznenog djela smatra se neosuđivanim.

Članak 166. Ubojstvo

- (1) Tko drugoga usmrti, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (2) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:
 - a) tko drugog usmrti na okrutan ili podmukao način;
 - b) tko drugog usmrti pri bezobzirnom nasilničkom ponašanju;
 - c) tko drugog usmrti iz mržnje;
 - d) tko drugog usmrti iz koristoljublja, radi počinjenja ili prikrivanja kog drugog kaznenog djela, iz bezobzirne osvete ili iz drugih niskih pobuda;
 - e) tko usmrti suca ili tužitelja u svezi sa vršenjem njihove sudačke ili tužiteljske dužnosti, službenu ili vojnu osobu pri obavljanju poslova sigurnosti ili dužnosti čuvanja javnog reda, hapšenja počinitelja kaznenog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda.

Članak 170. Sudjelovanje u samoubojstvu

- (1) Tko navede drugog na samoubojstvo ili mu pomogne u samoubojstvu, pa ono bude počinjeno, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počinji prema maloljetniku ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja svojim postupcima bitno smanjena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počinji prema djetetu ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kaznit će se po članku 166. (Ubojstvo) stavak 1. ovoga Zakona.
- (4) Tko okrutno ili nečovječno postupi s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili ovisnosti i time iz nehaja izazove samoubojstvo te osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 171. Protupravni prekid trudnoće

- (1) Tko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti, počinji ili joj pomogne počiniti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Tko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili počinji prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka trudna žena teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzročena smrt trudne žene, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka trudna žena teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzročena smrt trudne žene, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

Članak 172. Teška tjelesna ozljeda

- (1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojim ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ, ili je prouzročena trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Kaznom iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz mržnje.
- (5) Ako ozlijeđeni umre zbog ozljede iz st. 1. do 4. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.
- (6) Tko kazneno djelo iz st. od 1. do 3. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (7) Tko kazneno djelo iz st. od 1. do 3. ovoga članka počini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (8) Tko kazneno djelo iz stavka 4. ovoga članka počini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 173. Laka tjelesna ozljeda

- (1) Tko drugog lako tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje lako naruši, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojim ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Sud može počinitelju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka izreći sudsku opomenu ako je počinitelj bio izazvan nepristojnim ili grubim ponašanjem oštećenog.

Članak 180. Otmica

- (1) Tko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili koga drugog prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema djetetu ili maloljetniku, ili tko radi ostvarivanja cilja otmice iz stavka 1. ovoga članka prijeti da će taoca

usmrtili ili teško tjelesno ozlijediti, ili ako je kazneno djelo počinjeno u sastavu grupe ljudi ili organizirane grupe ljudi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (3) Počinitelj kaznenog djela iz st. 1. i 2. ovoga članka koji dobrovoljno pusti na slobodu taoca prije nego je ostvaren njegov zahtjev radi kog je počinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Članak 183. Ugrožavanje sigurnosti

- (1) Tko ugrozi sigurnost neke osobe ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili tijelo te osobe ili na taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Tko ugrozi sigurnost više osoba ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili organ tih osoba ili na taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Tko prikradanjem, učestalim praćenjem ili uznemiravanjem na drugi način ugrožava sigurnost bračnog partnera, osobe s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, roditelja svog djeteta ili druge osobe s kojom održava ili je održavao bliske veze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Članak 189. Neovlašteno optičko snimanje

- (1) Tko fotografski, filmski ili na drugi način snimi drugu osobu bez njezinog pristanka u njezinim prostorijama ili tko takav snimak direktno prenese trećem ili tko mu takav snimak pokaže ili mu na koji drugi način omogući da se s njim direktno upozna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Službena osoba koja počin kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Tko dijete ili maloljetnika snimi radi izrade fotografija, audiovizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili rasparčava ili prikazuje takav materijal, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela iz st. 1. i 3. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su počinjenjem kaznenog djela iz st. 1. i 3. ovoga članka nastali oduzet će se i uništiti.

Članak 193. Nedozvoljeno korištenje ličnih podataka

Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja bez pristanka pojedinca protivno zakonskim uvjetima prikuplja, obrađuje ili koristi njegove osobne podatke ili te podatke koristi suprotno zakonom dozvoljenoj svrsi njihova prikupljanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Članak 203. Silovanje

- (1) Tko drugu osobu uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.
- (3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt silovane osobe, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je teško narušeno zdravlje, ili je silovana ženska osoba ostala trudna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (4) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka zbog mržnje prema žrtvi.
- (5) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (6) Tko kazneno djelo iz st. 2., 3. i 4. ovoga članka počini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (7) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročene posljedice iz stavka 3. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Članak 204. Spolni odnošaj s nemoćnom osobom

- (1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s drugom osobom iskoristivši njezinu duševnu bolest, duševnu poremećenost, nedovoljnu duševnu razvijenost, neku drugu težu duševnu smetnju, ili kakvo drugo stanje te osobe zbog kojeg ona nije sposobna za otpor, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema osobi čije je stanje nesposobnosti za otpor sam izazvao ili je u tome učestvovao, kaznit će se po članku 203. (Silovanje) stavak 1. ovoga zakona.
- (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se po članku 203. stavak 2. ovoga Zakona.
- (5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe s kojom je izvršen spolni odnošaj ili s njim izjednačena spolna radnja, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili ako je ženska osoba ostala trudna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (6) Ako su kaznenim djelom iz st. 3. i 4. ovoga članka prouzročene posljedice iz stavka 5. ovoga članka, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Članak 205.

Spolni odnošaj zlouporabom položaja

- (1) Tko zlouporabom svog položaja navede na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju drugu osobu koja se zbog imovinskog, obiteljskog, društvenog, zdravstvenog ili drugog stanja ili teških prilika nalazi prema njemu u odnosu ovisnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Nastavnik, odgojitelj, roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha ili druga osoba koja iskorištavajući svoj položaj ili odnos prema maloljetniku koji joj je povjeren radi učenja, odgoja, čuvanja ili njege izvrši s njim spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 206.

Prinuda na spolni odnošaj

Tko drugu osobu prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ozbiljnom prijetnjom nekim teškim zlom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 207.

Spolni odnošaj s djetetom

- (1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Tko izvrši nasilni spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom (članak 203. Silovanje, stavak 1.) ili s nemoćnim djetetom (članak 204. Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, stavak 1.), kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (3) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom zlouporabom položaja (članak 205. Spolni odnošaj zlouporabom položaja, stavak 2.), kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Tko kazneno djelo iz st. od 1. do 3. ovoga članka počini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (5) Ako je kaznenim djelom iz st. od 1. do 3. ovoga članka prouzročena smrt djeteta, ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Članak 208.

Bludne radnje

- (1) Tko u slučajevima iz čl. 203. (Silovanje), 204. (Spolni odnošaj s nemoćnom osobom), 205. (Spolni odnošaj zlouporabom položaja) i 206. (Prinuda na spolni

- odnošaj) ovoga zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog kaznenog djela, počini samo bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Tko u slučaju iz članka 207. (Spolni odnošaj s djetetom) ovoga zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog kaznenog djela, počini samo bludnu radnju, ili tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema djetetu ili maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 209.

Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom

Tko pred djetetom ili maloljetnikom čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote, ili tko navede dijete da pred njim ili drugom osobom vrši takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Članak 211.

Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije

- (1) Tko dijete ili maloljetnika snimi radi izradbe fotografija, audiovizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili raspačava ili prikazuje takav materijal, ili te osobe navede na sudjelovanje u pornografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Članak 212.

Upoznavanje djeteta s pornografijom

- (1) Tko djetetu proda, prikaže ili javnim izlaganjem ili na drugi način počini pristupačnim spise, slike, audiovizualne i druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Predmeti iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se.

Članak 213.

Rodoskrvuće

- (1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim rođakom u ravnoj liniji ili s bratom ili sestrom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do dvije godine.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini s maloljetnikom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Članak 216.
Izvanbračna zajednica s mlađim maloljetnikom

- (1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s maloljetnikom koji nije navršio šesnaest godina života, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se roditelj, posvojitelj ili skrbnik koji maloljetniku u životnoj dobi između četnaest i šesnaest godina života omogući izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede.
- (3) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako se sklopi brak, kazneno gonjenje neće se poduzeti, a ako je poduzeto, obustavit će se.

Članak 217.
Oduzimanje djeteta ili maloljetnika

- (1) Tko dijete ili maloljetnika protupravno oduzme roditelju, posvojitelju, skrbniku ili osobi kojoj je povjeren, ili tko ga protupravno zadržava ili sprječava da bude s osobom koja ima to pravo ili tko onemogućava izvršenje izvršne odluke o staranju prema djetetu ili maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka dijete ili maloljetnik napustio teritoriju Federacije ili teritoriju Bosne i Hercegovine, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Počinitelj koji dobrovoljno preda dijete ili maloljetnika, može se osloboditi kazne.

Članak 218.
Promjena obiteljskog stanja

Tko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni obiteljsko stanje djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Članak 219.
Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika

- (1) Roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje funkcije zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnika, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.
- (3) Ako je kaznenim djelom iz st. 1. i 2. ovoga članka dijete ili maloljetnik teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se zbog kaznenog djela iz st. 1. ili 2. ovoga članka dijete ili maloljetnik odao prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delikvenciji, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Članak 220.
Napuštanje djeteta

Tko napusti svoje nemoćno dijete s ciljem da ga se trajno riješi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Članak 222.
Nasilje u obitelji

- (1) Tko nasiljem, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava mir, tjelesnu cjelovitost ili psihičko zdravlje člana svoje obitelji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema članu obitelji s kojim živi u zajedničkom kućanstvu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz st. 1. i 2. ovoga članka upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (4) Ako je kaznenim djelom iz st. od 1. do 3. ovoga članka član obitelji teško tjelesno ozlijeđen ili mu je zdravlje teško narušeno, ili ako je kazneno djelo iz st. od 1. do 3. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetniku, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (5) Ako je kaznenim djelom iz st. od 1. do 4. ovoga članka prouzročena smrt člana obitelji, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.
- (6) Tko usmrti člana i kojeg je prethodno zlostavljao, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Članak 224.
Sprječavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu maloljetnika

- (1) Tko sprječava izvršenje odgojnih i drugih mjera suda i nadležnih organa za zaštitu maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Odgovorna osoba na radu u organima ili ustanovama za zaštitu, odgoj ili radno osposobljavanje maloljetnika, koja u svomu radu očito nesavjesno postupa, pa zbog toga bude teško ugroženo zdravlje ili razvoj maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Članak 231.
Nedozvoljeno presađivanje dijelova ljudskog tijela

- (1) Tko medicinski neopravdano uzme radi presađivanja dio ljudskog tijela s pristankom živog davaoca ili tko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela s pristankom primaoca, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko medicinski opravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca, ili tko medicinski opravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primaoca.
- (3) Tko medicinski neopravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca ili tko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog

tijela bez pristanka primaoca, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (4) Tko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe prije nego što je smrt na propisani način utvrđena, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (5) Tko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe iako zna da se ta osoba za života tome izričito pisano protivila, ili tko uzme radi presađivanja dio tijela umrle maloljetne ili duševno bolesne osobe, bez izričitog pisanog pristanka njenog zakonskog zastupnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (6) Tko, za nagradu ili radi zarade, da dio svog tijela ili dio tijela druge žive ili umrle osobe, radi presađivanja, ili u tome posreduje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.
- (7) Doktor medicine koji počinu kazneno djelo iz st. 1., 2. i 4. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a doktor medicine koji počinu kazneno djelo iz stavka 3. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Članak 237.

Služenje alkoholnih pića mlađim maloljetnicima

Tko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži maloljetnika koji nije navršio šesnaest godina života žestokim alkoholnim pićem ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo maloljetnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Članak 239.

Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga

- (1) Tko navodi drugog na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način drugom omogućuje uživanje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinu prema djetetu, maloljetniku ili prema više osoba, ili ako su prouzročene naročito teške posljedice, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Tko neovlašteno posjeduje opojnu drogu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (4) Opojne droge oduzet će se.

Članak 345.

Neprijavlivanje kaznenog djela ili počinitelja

- (1) Tko zna za počinitelja kaznenog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, ili tko samo zna da je takvo djelo počinjeno, pa to ne prijavi, iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje počinitelja ili kaznenog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi kazneno djelo za koje je saznala u vršenju svoje dužnosti, ako se za to kazneno djelo može izreći kazna zatvora pet godina zatvora ili teža kazna.

- (3) Za kazneno djelo iz st. 1. i 2. ovoga članka neće se kazniti osoba kojoj je počinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili usvojenik i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, liječnik ili vjerski ispovjednik počinitelja.
- (4) Za kaznena djela iz st. 1. i 2. ovoga članka kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili zdravstveni djelatnik, psiholog, javni bilježnik i djelatnik socijalne zaštite, ako je kazneno djelo počinjeno prema djetetu ili maloljetniku.